

# Het Strategisch Inlichtingensysteem binnen de VN: De ‘Spin in het Web’ of het ‘Vijfde Wiel aan de Wagen’?

Een Vergelijkend Onderzoek naar het Functioneren van het  
Strategisch Inlichtingensysteem Binnen de Verenigde Naties in  
Relatie tot Vier Vredesmissies in de Periode 1960-2005



Bron: <http://www.militaryheritage.ie/military-heritage-projects/the-congo/>

Bachelorscriptie Geschiedenis

Begeleider: Professor dr. Bob de Graaff

Student: Linda Heuvelman-Grem

Studentnummer: 3871185

Datum: 15-06-2015

# Inhoudsopgave

---

<b>Lijst Afkortingen .....</b>	<b>1</b>
<b>Inleiding. Het strategisch Inlichtingensysteem binnen de VN: De ‘Spin in het Web’ .....</b>	<b>2</b>
<b>Hoofdstuk 1. ORCI en de SPU: Een Historisch Perspectief .....</b>	<b>8</b>
1.1 Het <i>Office for Research and the Collection of Information</i> .....	8
1.2 De <i>Strategic Planning Unit</i> .....	9
1.3 Onderzoeksmethode .....	10
<b>Hoofdstuk 2. UNTAG, UNAMSIL &amp; Intelligence .....</b>	<b>12</b>
2.1 Intro .....	12
2.2. <i>United Nations Transition Group (UNTAG) 1989-1990</i> .....	12
2.2.1 Voorgeschiedenis Namibië.....	12
2.2.2 Betrokkenheid van de Verenigde Naties .....	13
2.2.3. <i>Intelligence</i> voor de Start van de Missie .....	15
2.2.4 <i>Intelligence</i> tijdens de Missie .....	15
2.3 <i>United Nations Mission in Sierra Leone (UNAMSIL) 1999-2005</i> .....	18
2.3.1 Voorgeschiedenis Sierra Leone .....	18
2.3.2 Betrokkenheid van de Verenigde Naties .....	19
2.3.3 <i>Intelligence</i> voor de start van de Missie .....	21
2.3.4 <i>Intelligence</i> tijdens de Missie .....	22
<b>Hoofdstuk 3. ONUC, UNAMIR &amp; Intelligence .....</b>	<b>26</b>
3.1 Intro .....	26
3.2. <i>Opération des Nations Unies au Congo (ONUC)1960-1964</i> .....	26
3.2.1 Voorgeschiedenis Congo.....	26
3.2.2. Betrokkenheid van de Verenigde Naties .....	27
3.2.3 <i>Intelligence</i> voor de Start van de Missie .....	29
3.2.4 <i>Intelligence</i> tijdens de Missie .....	29
3.3 <i>United Nations Assistance Mission for Rwanda (UNAMIR) 1993-1996</i> .....	31

3.3.1 Voorgeschiedenis Rwanda .....	32
3.3.2 Betrokkenheid van de Verenigde Naties .....	32
3.3.3 <i>Intelligence</i> voor de Start van de Missie .....	34
3.3.4 <i>Intelligence</i> tijdens de Missie .....	35

#### **Hoofdstuk 4. Vier Vredesmissies, Twee Strategische Inlichtingensystemen: De**

<b>Uitkomsten van het Vergelijkend Onderzoek .....</b>	<b>37</b>
--	-----------

4.1 Analyse.....	37
------------------	----

4.2 Conclusies Analyse .....	40
------------------------------	----

<b>Conclusie .....</b>	<b>43</b>
------------------------	-----------

<b>Bibliografie.....</b>	<b>45</b>
--------------------------	-----------

## **Lijst Afkortingen**

ASIFU	All Sources Information Fusion Unit
CIVPOL	civilian police
DPKO	Department for Peacekeeping Operations
ECOMOG	Economic Community Cease-Fire Monitoring Group
ECOWAS	Economic Community of West African States
EISAS	Information and Strategic Analysis Secretariat
EO	Executive Outcomes
EOSG	Executive Office of the Secretary-General
FAK	Force Aérienne Katangaise
HUMINT	Human intelligence
IMINT	Imagery intelligence
JMAC	Joint Mission Analysis Centre
MIB	Military Information Branch
NPRC	National Provisional Ruling Council
ONUC	Opération des Nations Unies au Congo
ORCI	Office for Research and the Collection of Information
PKI	Peacekeeping intelligence
ROE	Rules of engagement
RPF	Rwandan Patriotic Front
RUF	Revolutionary United Front
RUFP	Revolutionary United Front Party
SIGINT	Signals intelligence
SPU	Strategic Planning Unit
SWAPO	South West African People's Organisation
UNAMIR	United Nations Assistance Mission for Rwanda
UNAMSIL	United Nations Mission in Sierra Leone
UNIOSIL	United Nations Integrated Office for Sierra Leone
UNOMSIL	United Nations Observer Mission in Sierra Leone
UNOMUR	United Nations Observer Mission Uganda-Rwanda
UNTAG	United Nations Transition Group

## Inleiding

### Het strategisch Inlichtingensysteem binnen de VN:

#### De ‘Spin in het Web’

*‘We shall not cease from exploration  
And the end of all our exploring  
Will be to arrive where we started  
And know the place for the first time.’<sup>1</sup>*

T.S. Eliot, ‘Four Quartets’

Het concept van een inlichtingensysteem binnen de Verenigde Naties is gedurende lange tijd een heet hangijzer geweest. *Intelligence*, dat nog altijd het aura van ‘geheime praktijken’ om zich heen heeft hangen, paste niet in de door de VN uitgedragen principes van transparantie, onpartijdigheid en mensenrechten.<sup>2</sup> Dit was in eerste instantie echter nog niet zo’n probleem. Gedurende de Koude Oorlog zouden vredesmissies voornamelijk bestaan uit het monitoren van vredesverdragen en wapenstilstanden (ONUC, de missie in Congo in de periode 1960-1964 vormde hierop de uitzondering) en het gebrek aan inlichtingen kon nog worden opgevangen met *ad hoc* initiatieven.<sup>3</sup>

Een vroege vorm van een informatiesysteem binnen de VN, het ‘early warning system’, dat in eerste instantie ingezet werd voor humanitaire doeleinden, werd door de toenmalige secretaris-generaal Javier Pérez de Cuéllar gekoppeld aan vredesmissies, hetgeen leidde tot de oprichting van het *Office for Research and the Collection of Information* (ORCI) in 1987.<sup>4</sup> ORCI werd ingezet voor het verzamelen en analyseren van inlichtingen, het monitoren van mondiale trends en potentiële gevaren voor vrede en veiligheid, het schrijven van *speeches* en

---

<sup>1</sup> T. Eliot, *Four Quartets* (New York 1943), verkrijgbaar via: <http://www.philaletheians.co.uk/study-notes/mystic-verse-and-insights/eliot's-four-quartets.pdf> (versie 06-12-2014).

<sup>2</sup> H. Smith, ‘Intelligence and UN Peacekeeping’, in: B. de Jong, W. Platje, R.D. Steele ed., *Peacekeeping Intelligence. Emerging Concepts for the Future* (Oakton, VA/ 2003) 229- 252, 229 “;” P. Eriksson, ‘Intelligence in Peacekeeping Operations’, in : B. de Jong, W. Platje, R.D. Steele ed., *Peacekeeping Intelligence. Emerging Concepts for the Future* (Oakton, VA/ 2003) 297-318, 300.

<sup>3</sup> ‘Ibidem’, 229.

<sup>4</sup> H. Adelman, ‘Humanitarian and Conflict Oriented Early Warning: A Historical Background Sketch’ (versie mei 1997) <http://refuge.journals.yorku.ca/index.php/refuge/article/viewFile/21905/20574> (versie 01-12-2014).

rapporten en het onderhouden van contacten met academici.<sup>5</sup> De dienst kreeg echter vanaf de start al te maken met allerlei belemmeringen en een gebrek aan ‘snelle’ resultaten zorgde er uiteindelijk voor dat de nieuwe secretaris-generaal Boutros Boutros-Ghali ORCI ophief in 1992.<sup>6</sup> Gedurende de jaren 1992-1997 zou er geen gelijksoortig inlichtingensysteem op het strategisch niveau binnen de VN zijn. Vredesmissies waren echter veel gecompliceerder geworden nadat de machtsblokken van de Koude Oorlog plaats hadden gemaakt voor een toename van intra-statelijke conflicten, waarbij etnische en culturele conflicten een rol speelden. De VN werd hierdoor gedwongen om haar houding jegens *intelligence* opnieuw onder de loep te nemen<sup>7</sup>.

De oprichting van het tweede strategische inlichtingenorgaan, de *Strategic Planning Unit* (SPU) binnen het *Executive Office of the Secretary-General* (EOSG) van de VN in 1997, maakte daarom onderdeel uit van een breder hervormingsplan van de toenmalige secretaris-generaal Kofi Annan.<sup>8</sup> De taken van de SPU betroffen het analyseren van mondiale trends, het verstrekken van *up-to-date* informatie rondom vredesmissies aan de secretaris-generaal, het coördineren van belangrijke strategische rapporten, het schrijven van rapporten zoals het jaarlijkse rapport van de secretaris-generaal en het leggen van contacten met externe denktanks en academici.<sup>9</sup> Ondanks de kleinschalige opzet van de SPU kan de dienst, gelet op haar taken, beschouwd worden als een strategisch inlichtingensysteem. De SPU heeft inmiddels een deel van haar taken afgestoten. De strategische adviesfunctie met betrekking tot vredesmissies, is overgenomen door het *Joint Mission Analysis Centre* (JMAC). JMAC wordt daarbij op het operationeel niveau ondersteund door de *All Sources Information Fusion Unit* (ASIFU), dat de inlichtingenoperatie aanstuurt, de informatiestromen coördineert, analyseert en dissemineert.<sup>10</sup>

De kwestie rondom hervormingen van het inlichtingensysteem is nog altijd actueel binnen de VN en in het wetenschappelijke debat. Met mijn onderzoek wil ik aansluiten bij het huidige wetenschappelijke debat dat zich richt op de vraag op welk niveau een inlichtingensysteem het best functioneert. Hierbij worden twee niveaus onderscheiden: het

---

<sup>5</sup> United Nations, A/C/5/42/2, Report of the Secretary-General. Proposed programme budget for the biennium 1988-1989. Implementation of General Assembly resolution 41/213: programmatic and budgetary aspects-up date of the progress report of the secretary-general (A/42/234), 27 juli 1987.

<sup>6</sup> W. Dorn, ‘United Nations Peacekeeping Intelligence’, (versie 2010) <http://walterdorn.net/79> (versie 01-12-2014).

<sup>7</sup> ‘Ibidem’.

<sup>8</sup> United Nations, A/51/950, afzender Kofi Annan geadresseerd aan de president van de Algemene Raad van de VN, rapport: ‘Renewing the United Nations: A programme for Reform’, 14 juli 1997.

<sup>9</sup> A. Williams, ‘Strategic Planning in the Executive Office of the UN Secretary-General’, (versie 2010) [http://web.a.ebscohost.com.proxy.library.uu.nl/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=3\\_6139377-852a-4f81-a4e0-fb66b14\\_ee174%40sessionmgr4002&vid=2&hid=4204](http://web.a.ebscohost.com.proxy.library.uu.nl/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=3_6139377-852a-4f81-a4e0-fb66b14_ee174%40sessionmgr4002&vid=2&hid=4204) (versie 02-12-2014).

<sup>10</sup> Interview met VN-medewerker, d.d. 17-02-2015.

strategisch niveau, in dit geval het hoofdkwartier van de VN in New York, en het operationeel niveau, oftewel de verschillende lokale VN-hoofdkwartieren. Zo beargumenteert de inmiddels gepensioneerd hoogleraar aan de *Australian Defence Force Academy* in Canberra, Hugh Smith, dat *intelligence* op het strategisch niveau, onmisbaar is.<sup>11</sup> Strategische inlichtingen zijn volgens Smith noodzakelijk om inzicht in de politieke situatie van het conflict te krijgen. Daarnaast is het inzicht in de economische en maatschappelijke situatie eveneens van belang voor VN-vredesmissies.<sup>12</sup> Volgens de Canadese luchtmachtofficier Paul Johnston daarentegen, is een strategisch inlichtingensysteem overbodig. Academici, media en andere vormen van open bronnen kunnen als volwaardige vervanging functioneren en lidstaten kunnen bovendien hun eigen (nationale) inlichtingensystemen inzetten.<sup>13</sup> Johnston pleit daarom voor een hernieuwde focus op het operationeel niveau.<sup>14</sup> Dit zou betekenen dat het strategisch inlichtingensysteem ‘het vijfde wiel aan de wagen is’ en dus een ‘onnodig’ en vervangbaar instituut.

Ik beargumenteer dat een goed functionerend strategisch inlichtingensysteem wel degelijk noodzakelijk is, voor een goed verloop van vredesmissies. Een strategisch inlichtingensysteem heeft namelijk een aantal unieke taken die niet kunnen worden overgenomen door het operationeel niveau. Zo fungeert het strategisch inlichtingensysteem als een overkoepelende ‘paraplu’ van de afzonderlijke VN-onderdelen doordat het de belangrijkste inlichtingen, aangeleverd door de VN-onderdelen, gebundeld aan de secretaris-generaal aanbiedt en hem daarmee voorziet van cruciale *up-to-date* informatie.<sup>15</sup> Hiermee is het strategisch inlichtingensysteem de spreekwoordelijke ‘spin in het web’ van de VN. Een strategisch inlichtingensysteem biedt daarnaast ook inzicht in de lange termijn ontwikkelingen, op het macroniveau, en vervult bovendien een rol als *liaison* met denktanks en externe academici.<sup>16</sup> Een inlichtingensysteem op het operationeel niveau is hoofdzakelijk gericht op de praktische kanten van het mandaat. Hierbij wordt er richting gegeven aan zaken als veiligheid,

---

<sup>11</sup> H. Smith, ‘Intelligence and UN Peacekeeping’, in: B. de Jong e.a., *Peacekeeping Intelligence. Emerging Concepts for the Future*, 231.

<sup>12</sup> ‘Ibidem’.

<sup>13</sup> Paul Johnston, ‘No Cloak and Dagger Required: Intelligence Support to UN Peacekeeping’ (versie 04-10-1997) <http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/pdf/10.1080/02684529708432450> (versie 20-12-2014).

<sup>14</sup> ‘Ibidem’.

<sup>15</sup> A. Williams, ‘Strategic Planning in the Executive Office of the UN Secretary-General’, (versie 2010) <http://web.a.ebscohost.com.proxy.library.uu.nl/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=36139377-852a-4f81-a4e0-fb66b14ee174%40sessionmgr4002&vid=2&hid=4204> (versie 02-12-2014).

<sup>16</sup> United Nations, A/C.5/42/2, ‘Implementation of General Assembly resolution 41/213: programmatic and budgetary aspects- update of the progress report of the Secretary-General’, Report of the Secretary-General, General Assembly, 27 juli 1987 “;” A. Williams, ‘Strategic Planning in the Executive Office of the UN Secretary-General’, (versie 2010) <http://web.a.ebscohost.com.proxy.library.uu.nl/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=36139377-852a-4f81-a4e0-fb66b14ee174%40sessionmgr4002&vid=2&hid=4204> (versie 02-12-2014).

bewapening en voorraden. Dit is weliswaar noodzakelijk voor een goed verloop van de vredesmissie, maar het totaaloverzicht, dat het strategisch niveau wel biedt, ontbreekt hier. Mijn hypothese luidt daarom:

*‘Een inlichtingensysteem op het strategisch niveau binnen de VN optimaliseert de coördinatie en disseminatie van inlichtingen voor vredesmissies en is daarom noodzakelijk.’*

Omdat de inzet van *intelligence* voor vredesmissies verschilt van de ‘klassieke’ vorm van inlichtingenvergaring is het van belang een onderscheid te maken tussen *intelligence* en *peacekeeping intelligence* (PKI). *Intelligence* wordt door hoogleraar inlichtingen- en veiligheidsstudies Bob de Graaff omschreven als:

*‘de organisatie van afgeschermden activiteiten ten behoeve van een informatievoorsprong voor een betere besluitvorming door de onzekerheid van de eigen partij te reduceren of die van de ander te vergroten in een belettende omgeving.’<sup>17</sup>*

PKI wordt door Jacob Ravndal, onderzoeker aan het *Norwegian Defence Research Establishment*, in zijn master thesis gedefinieerd als:

*‘het verlenen van steun door middel van inlichtingen aan een multilaterale vredesmissie uitgevoerd binnen het raamwerk van internationale instituties.’<sup>18</sup>*

Daar mijn onderzoek zich richt op *intelligence* ten behoeve van vredesmissies, zal ik Ravndals definitie van PKI aanhouden.

Om mijn hypothese te onderbouwen heb ik gekozen voor een vergelijkend onderzoek. In dit onderzoek zal ik vier vredesmissies met elkaar vergelijken waarbij twee van de missies, te weten de VN-missie in Namibië (UNTAG) in de periode 1989-1990 en de missie in Sierra Leone (UNAMSIL) in de periode 1999-2005 werden uitgevoerd in de periode dat er binnen de VN een strategisch inlichtingensysteem actief was en twee missies, te weten, de missie in

---

<sup>17</sup> B.G.J. de Graaff, ‘De Ontbrekende Dimensie: Intelligence Binnen de Studie van Internationale Betrekkingen’ (2 maart 2012), oratie Universiteit Utrecht.

<sup>18</sup> J. Aasland Ravndal, ‘Developing Intelligence Capabilities in Support of Un Peace Operations’ (versie 20-05-2009) <https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/15037/Ravndalx-xMasterxThesis.pdf?Sequence=1> (versie 10-01-2015).



Congo (ONUC) in de jaren 1960-1964 en de missie in Rwanda (UNAMIR) in de jaren 1993-1996, plaatsvonden in een periode waarin de VN geen strategisch inlichtingensysteem had. Op deze wijze kan het functioneren van vredesmissies onder een strategisch inlichtingensysteem vergeleken worden met missies die het zonder zo'n systeem moesten stellen. Ik heb mij voor mijn onderzoek gebaseerd op een rapport van de *Lessons Learned Unit* van de VN uit 1999, waarin zij aanbevelingen doet met betrekking tot de inzet van PKI.<sup>19</sup> Deze missies hebben, met uitzondering van UNTAG, een *peace enforcement* karakter gekregen. Dit legitimeert militair ingrijpen en knelpunten komen juist in deze missies het meest naar voren.<sup>20</sup>

Om aan de hand van het model te kunnen bepalen of de inzet van *intelligence* 'succesvol' was, zal het concept van succes gedefinieerd moeten worden. Zoals Ravndal al beargumenteerde, verleent *intelligence* voor vredesmissies steun aan multilaterale vredesmissies binnen het raamwerk van internationale instituties.<sup>21</sup> In de praktijk betekent dit dat het vergaren van inlichtingen binnen de VN beperkt is vanwege haar principes van transparantie en onpartijdigheid.<sup>22</sup> De inzet van *intelligence* voor vredesmissies is, mijns inziens, daarom succesvol te noemen als deze het mandaat voldoende ondersteunt en als de inlichtingen van een dusdanig niveau zijn dat ze VN-troepen en burgers kunnen beschermen, rekening houdend met de beperkingen die de VN op dat gebied kent. Hoewel deze inlichtingenvergaring moet passen binnen de waarden die de VN hooghoudt, lijkt enige creativiteit hierin echter, zoals de missie in Congo aantoont, soms onvermijdelijk.

In verband met de beperkte opstelling van dit onderzoek heb ik mij gericht op de inlichtingsituatie in het betreffende missiegebied en heb ik de (bredere) internationale betrekkingen grotendeels buiten beschouwing gelaten. Voor mijn onderzoek heb ik mij gebaseerd op VN-documenten, wetenschappelijke literatuur, een interview met een VN-medewerker die werkzaam is op het strategisch niveau binnen de VN, krantenartikelen, een ooggetuigenverslag en documentaires.

Het eerste hoofdstuk zal in het teken staan van de ontwikkeling van het strategisch inlichtingensysteem binnen de VN en zal tevens aandacht besteden aan mijn

---

<sup>19</sup> United Nations, 'Multidisciplinary Peacekeeping' (versie april 1999) verkrijgbaar via: <https://www.globalpolicy.org/component/content/article/199/40912.html> (versie 03-01-2015).

<sup>20</sup> United Nations, 'United Nations Peacekeeping Operations. Principles and Guidelines' (versie 2010) [http://www.dtic.mil/doctrine/doctrine/interagency/un\\_prin\\_guide.pdf](http://www.dtic.mil/doctrine/doctrine/interagency/un_prin_guide.pdf) (versie 02-12-2014).

<sup>21</sup> J. Aasland Ravndal, 'Developing Intelligence Capabilities in Support of UN Peace Operations' (versie 20-05-2009) <https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/15037/Ravndalx-xMasterxThesis.pdf?sequence=1> (versie 10-01-2015).

<sup>22</sup> P. Cammaert, 'Intelligence in Peacekeeping Operations: Lessons for the Future', in: B. de Jong, W. Platje, R.D. Steele ed., *Peacekeeping Intelligence. Emerging Concepts for the Future* (Oakton, VA/ 2003) 11-30, 14.

onderzoeksmethode. In hoofdstuk twee en drie zal ik de missies van respectievelijk UNTAG en UNAMSIL en ONUC en UNAMIR beschrijven en analyseren aan de hand van het onderzoeksmodel, waarna ik in het vierde hoofdstuk de uitkomsten hiervan zal behandelen en deze zal plaatsen binnen de bredere context van *intelligence* binnen de VN.

Hoewel de rol van een strategisch inlichtingensysteem binnen de VN in de wetenschappelijke literatuur veel aandacht heeft gekregen, is er tot op heden nog geen onderzoek geweest dat op deze specifieke wijze het strategisch inlichtingensysteem heeft geanalyseerd en mijn, in omvang beperkte, onderzoek, vormt daarmee een voorzet voor verder onderzoek. Het voortdurende debat rondom *intelligence* op het strategisch niveau binnen de VN, dat ik gedurende de *tutorials* beter ben gaan kennen, heeft mij gemotiveerd om het functioneren van het strategisch inlichtingensysteem vanuit deze hoek te onderzoeken.

# Hoofdstuk 1

## ORCI en de SPU: Een Historisch Perspectief

*'Nine United States senators have begun an effort to block money for a new United Nations information office sought by the United States Mission. The senators charge that the office will help Soviet spy efforts.'*<sup>23</sup>

### 1.1 Het Office of Research and Information

Bovenstaand citaat uit de *New York Times* van 18 april 1987 schetst een beeld van de weerstand die het *Office of Research and Information* (ORCI) vanaf haar start al te verduren kreeg. ORCI kreeg niet alleen met belemmeringen van buitenaf te maken. De dienst die mondiale trends moest waarnemen, profielen van landen, conflicten en regio's opstelde, beleidsadvies moest geven, speeches en rapporten voor de secretaris-generaal moest schrijven en contacten diende te onderhouden met denktanks en externe academici, worstelde ook met interne problemen. Het gebrek aan personeel en middelen zou ertoe leiden dat ORCI niet uit de verf kwam en in 1992 afgeschaft werd onder secretaris-generaal Boutros-Ghali.<sup>24</sup> Toch was er iets veranderd. ORCI had het belang van preventieve diplomatie aangetoond.<sup>25</sup>

ORCI bevond zich ten tijde van zijn bestaan op het snijvlak van traditionele vredesmissies (met uitzondering van de missie in Congo in de jaren 1960), die vooral gericht waren op het monitoren van staakt-het-vuren en vredesverdragen, en de multidimensionale vredesmissies die in de jaren 1990 zouden opkomen en gekenmerkt werden door intra-statelijke conflicten die vaak etnische en culturele problematieken herbergden. De houding van de VN jegens *intelligence* was in deze periode afwijzend.<sup>26</sup> Hoewel de missie in Congo de noodzaak

---

<sup>23</sup> The New York Times (archieff), '9 Senators Try to Block Funds for U.N. Office Asked By U.S.' (versie 18-04-1987) <http://www.nytimes.com/1987/04/18/world/9-senators-try-to-block-funds-for-un-office-asked-by-us.html> (versie 02-01-2015).

<sup>24</sup> W. Dorn, 'Intelligence at UN Headquarters? The Information and Research Unit and the Intervention in Eastern Zaire 1996' (versie september 2005) <http://walterdorn.net/31> (versie 04-11-2014).

<sup>25</sup> T. Kanninen, *Leadership and Reform. The Secretary-General and the UN Financial Crisis of the Late 1980s* (Den Haag 1995) ix.

<sup>26</sup> S. Chesterman, 'Does the UN Have Intelligence?' (versie 03-08-2006) [http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/abs/10.1080/00396330600905445#.VXRHac\\_tmko](http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/abs/10.1080/00396330600905445#.VXRHac_tmko) (versie 09-11-2014).

van inlichtingenvergaring onderschreef (zij het onder het eufemisme van informatievergaring) zou er gedurende de Koude Oorlog weinig veranderen aan de visie op *intelligence* binnen de VN. Ook na de oorlog zou deze ambivalentie voortduren. Volgens professor Simon Chesterman, decaan van de *National University of Singapore, Faculty of Law*, begon er vanaf de jaren 1990 een vorm van activisme op te komen dat gericht was op het beperken van de capaciteiten van de VN met betrekking tot de inzet van *intelligence*, hetgeen samenhangt met de gevoeligheid van het concept.<sup>27</sup> ORCI was hier volgens Chesterman het slachtoffer van en werd in 1992 dan ook afgeschaft.<sup>28</sup>

In 1997, na een tussenperiode waarin er geen strategisch inlichtingensysteem was en de VN noodgedwongen overstapte op operationele inlichtingensystemen, zou de SPU opgericht worden. Ondanks de ambivalentie rondom *intelligence* binnen de VN drukte het falen van de VN-missies in Rwanda (1993-1996) en Bosnië (1992-1995) zwaar op de VN en deze praktijkervaringen vormden de basis van de hervormingen van Kofi Annan in zijn in 1992 uitgevaardigde 'Agenda for Peace'.<sup>29</sup>

## **1.2 De Strategic Planning Unit**

Met de oprichting van de SPU leek de VN het belang van een strategisch inlichtingenorgaan te erkennen. Inlichtingen op het strategisch niveau zijn van belang omdat ze bijdragen aan het verstrekken van een (eventuele) *early warning*, ze voor een goede planning van de missie zorgen en ze op het strategisch niveau de inlichtingenstroom ondersteunen.<sup>30</sup> Coördinatie van deze strategische *intelligence* middels een inlichtingensysteem is dan ook van groot belang. De SPU had veel overeenkomsten met ORCI. Ook de SPU had een *liaison*-functie ten aanzien van externe denktanks en academici en richtte zich eveneens op het geven van beleidsadvies, het schrijven van rapporten en speeches, het coördineren van sleutelrapporten en het monitoren van (lange termijn) trends waarbij er aandacht was voor zaken die weleens op de VN-agenda zouden kunnen komen.<sup>31</sup>

---

<sup>27</sup> 'Ibidem'.

<sup>28</sup> 'Ibidem'.

<sup>29</sup> United Nations, A/47/277, S/24111, An Agenda For Peace. Preventive diplomacy, peacemaking and peace-keeping. Report of the Secretary-General pursuant to the statement adopted by the Summit Meeting of the Security Council on 21 January 1992, 17 juni 1993.

<sup>30</sup> J. Ravndal, 'Developing Intelligence Capabilities in Support of UN Peace Operations' (versie 20-05-2009) <https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/15037/Ravndalx-xMasterxThesis.pdf?sequence=1> (versie 01-12-2014).

<sup>31</sup> A. Williams, 'Strategic Planning in the Executive Office of the UN Secretary-General', (versie 2010) <http://web.a.ebscohost.com.proxy.library.uu.nl/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=36139377-852a-4f81-a4e0-fb66b14ee174%40sessionmgr4002&vid=2&hid=4204> (versie 02-12-2014).

Hoewel de VN de noodzaak van *intelligence* begon te erkennen na het falen van missies zoals de missie in Rwanda, zou het ‘Report of the Panel on UN Peace Operations’ oftewel het Brahimi-rapport, dat in 2000 uitkwam, zich kritisch uitlaten over het nog altijd aanwezige gebrek aan inlichtingen binnen de VN.<sup>32</sup> Daarop voortbordurend werd er een voorstel gedaan voor een nieuw op te zetten inlichtingensysteem onder de naam van een *Information and Strategic Analysis Secretariat* (EISAS), dat informatie zou verzamelen, analyseren en distribueren.<sup>33</sup> Dit systeem is echter nooit geïmplementeerd, deels vanwege dezelfde bezwaren die er ook jegens ORCI geuit werden. Zo vreesden lidstaten een inbreuk op hun soevereiniteit en werden er ook angsten geuit over mogelijke spionage.<sup>34</sup>

### **1.3 Onderzoeksmethode**

In deze scriptie zullen de vredemissies aan de hand van een model, dat gebaseerd is op aanbevelingen van de *Lessons Learned Unit* van de VN, met elkaar vergeleken worden. Dit model biedt inzicht in het functioneren van *intelligence* binnen de afzonderlijke missies en biedt tevens een vergelijkingsbasis. Het model is gebaseerd op een aantal punten. Het eerste punt betreft de inzet van een ‘early warning system’ in conflictgebieden. Een succesvol waarschuwingssysteem vaardigt cruciale waarschuwingen uit aan individuen en aan de relevante politieke organen, in dit geval de VN.<sup>35</sup> Het tweede punt is hieraan gerelateerd. De *Lessons Learned Unit* benoemt de noodzaak van een functioneel inlichtingenplan dat inzicht zou moeten verstrekken in de situatie in het missiegebied en daarnaast aandacht zou moeten besteden aan de wijze van inlichtingenvergaring en de disseminatie van inlichtingen alsmede de wijze waarop de eigen informatie en inlichtingen beschermd dienen te worden.<sup>36</sup> Nadat ik heb vastgesteld of er een inlichtingenplan aanwezig was, zal ik mij richten op het inzicht van de VN in het betreffende land. De mate van kennis van de geschiedenis van het land, de verhouding tussen de bevolkingsgroepen maar ook de houding van de strijdende partijen jegens de VN, zijn in dit kader relevant. Daarnaast zullen ook de mate van geografische kennis van het missiegebied en de daarbij behorende praktische zaken als inzicht in het wegensysteem en

---

<sup>32</sup> United Nations, A/55/305-S/2000/809, van Lakhdar Brahimi, voorzitter van het ‘Panel on United Nations Peace Operations’ geadresseerd aan secretaris-generaal Kofi Annan, bijlage: ‘Report on the Panel on United Nations Peace Operations’, 21-08-2000.

<sup>33</sup> ‘Ibidem’.

<sup>34</sup> S. Chesterman, ‘Does the UN Have Intelligence?’ (versie 03-08-2006)  
[http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/abs/10.1080/00396330600905445#.VXRHac\\_tmko](http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/abs/10.1080/00396330600905445#.VXRHac_tmko) (versie 09-11-2014).

<sup>35</sup> United Nations, ‘Multidisciplinary Peacekeeping’ (versie april 1999) verkrijgbaar via:  
<https://www.globalpolicy.org/component/content/article/199/40912.html> (versie 03-01-2015).

<sup>36</sup> ‘Ibidem’.

het klimaat, behandeld worden. In het kader van disseminatie zal ik onderzoeken in hoeverre er sprake was van een coherente inlichtingenstroom tussen de verschillende niveaus binnen de VN. De mate waarin de eigen informatie afgeschermd werd, oftewel *counterintelligence*, is mijn laatste onderzoekspunt. Vanwege een lacune in de literatuur met betrekking tot dit onderwerp, zal ik mij beperken tot de missies waarover deze informatie bekend is.

De inzet van *intelligence* voor de onderzochte vredesmissies is in deze scriptie gedefinieerd als succesvol als deze het mandaat voldoende ondersteunde en als de inlichtingen van een dusdanig niveau waren dat ze VN-troepen en burgers konden beschermen, daarbij rekening houdend met de beperkingen die de VN op dat gebied kent. In verband met de beperkte opzet van dit onderzoek zijn de (bredere) internationale betrekkingen buiten beschouwing gelaten.

## **Hoofdstuk 2**

### **UNTAG, UNAMSIL & Intelligence**

#### **2.1 Intro**

In dit hoofdstuk zal ik de twee vredesmissies UNTAG en UNAMSIL die uitgevoerd werden onder respectievelijk ORCI en de SPU, uitwerken aan de hand van het onderzoeksmodel. Na een korte inleiding in de wortels van het conflict, beschrijf ik het verloop van de VN-missie, waarna ik vervolgens de rol van *intelligence* zal behandelen, daarbij een onderscheid makend tussen *intelligence* voor en *intelligence* tijdens de missie.

#### **2.2 United Nations Transition Group (UNTAG) 1989-1990**

UNTAG werd in 1989 opgezet om het onafhankelijkheidsproces van Namibië te ondersteunen en diende daarbij toezicht te houden op het verloop van de verkiezingen om zo een ‘eerlijk’ en ‘vrij’ verkiezingsproces te bewerkstelligen.<sup>37</sup> Onafhankelijk Namibië werd in april 1990 lid van de VN.

##### **2.2.1 Voorgeschiedenis Namibië**

De Afrikaanse krant *The Namibian*, stond op vrijdag 25 november 1988 grotendeels in het teken van de onderhandelingen over de onafhankelijkheid van Namibië.<sup>38</sup>

Hoewel de VN al in 1978 een resolutie uitvaardigde die moest leiden tot de terugtrekking van Zuid-Afrika uit Namibië en de VN het daarbij behorende politieke proces van vrije verkiezingen ondersteunde, zouden de daadwerkelijke stappen van het transitieproces pas eind jaren 1980 in gang gezet worden. De Zuid-Afrikaanse overheersing was toen al decennialang

---

<sup>37</sup> United Nations, ‘United Nations Transition Assistance Group’ (versie n.b.)  
<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/untag.htm> (versie 05-05-2015).

<sup>38</sup> The Namibian (archieef), ‘SA Accepts a Timetable for Cuban Withdrawal’ (versie 25-11-1988)  
[http://www.namibian.com.na/archive\\_pdf\\_19851990/1988\\_TheNamibian/25%20November%201988.pdf](http://www.namibian.com.na/archive_pdf_19851990/1988_TheNamibian/25%20November%201988.pdf)  
(versie 20-01-2015).

een agendapunt van de Volkerenbond en diens opvolger, de VN.<sup>39</sup> Al in 1915 werd de voormalige Duitse kolonie Zuidwest Afrika (het huidige Namibië) door Zuid-Afrika veroverd.<sup>40</sup> Afrika wilde Namibië graag inlijven maar de Amerikaanse president Woodrow Wilson stak daar, tijdens de conferentie in Versailles in 1919, een stokje voor. Afrika zou het moeten doen met een mandaat van bestuur maar had haar pogingen om Namibië te annexeren nog niet opgeven.<sup>41</sup>

### **2.2.2 Betrokkenheid van de Verenigde Naties**

In 1947 deed Zuid-Afrika opnieuw een poging om Namibië te annexeren. De VN, die inmiddels de taak van de Volkerenbond had overgenomen, ging hier niet mee akkoord.<sup>42</sup> Zuid-Afrika besloot daarop een nieuwe strategie te kiezen door van Namibië een satellietstaat te maken en daarbij ook het Apartheidssysteem in Namibië te integreren.<sup>43</sup> Dit leidde tot verzet en in 1966 zou de eerste gewapende strijd tussen de *South West African People's Organisation* (SWAPO) en Zuid-Afrikaanse troepen plaatsvinden.<sup>44</sup> Hoewel het Zuid-Afrikaanse bestuur in de aankomende jaren door zowel de VN als het Internationale Gerechtshof als onwettig werd beschouwd, wilde Zuid-Afrika niet van wijken weten.<sup>45</sup>

Met de uitvaardiging van resolutie 385 in 1976 door de VN, werd Zuid-Afrika opgeroepen Namibië te verlaten en vrije verkiezingen toe te staan.<sup>46</sup> Een speciaal voor dat doel opgerichte contactgroep, bestaande uit vijf landen, werd ingezet om te bemiddelen en zo tot een internationaal aanvaardbare oplossing te komen.<sup>47</sup> Het voorstel dat hieruit voortkwam werd op 10 april 1978 door de *Contact Group* aan de Veiligheidsraad aangeboden.<sup>48</sup> Zonder Zuid-Afrika enige rechten toe te kennen op Namibië, mocht het land de verkiezingen leiden, zij het onder

---

<sup>39</sup> G. Dzinesa, 'A Comparative Perspective of UN Peacekeeping in Angola and Namibia' (versie 24-01-2007) <http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/full/10.1080/1353331042000248678> (versie 18-01-2015).

<sup>40</sup> United Nations' Namibia-UNTAG-Background' (versie n.b.)

<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/untagFT.htm> (versie 18-01-2015).

<sup>41</sup> Africa Watch, 'Accountability in Namibia. Human Rights and the Transition to Democracy' (versie augustus 1992) verkrijgbaar via: <http://www.hrw.org/reports/1992/06/01/accountability-namibia> (versie 22-01-2015).

<sup>42</sup> P. Sturges, M. Katjimbingua en K. Mchombu, 'Information in the National Liberation Struggle: Modelling the Case of Namibia (1966-1990)' (versie 18-02-2005)

<https://dspace.lboro.ac.uk/dspace-jspui/bitstream/2134/558/1/NAMIBIAN%20LIBERTION%20STRUGGLE%20rev21105.pdf> (versie 18-01-2015).

<sup>43</sup> 'Ibidem'

<sup>44</sup> L. Howard, 'UN Peace Implementation in Namibia: The Causes of Success' (versie 08-09-2010)

<http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/abs/10.1080/714002698#.VNDnYWiG-H4> (versie 10-12-2014).

<sup>45</sup> 'Ibidem'.

<sup>46</sup> Africa Watch, 'Accountability in Namibia. Human Rights and the Transition to Democracy' (versie augustus 1992) verkrijgbaar via: <http://www.hrw.org/reports/1992/06/01/accountability-namibia> (versie 22-01-2015).

<sup>47</sup> 'Ibidem'.

<sup>48</sup> United Nations' Namibia-UNTAG-Background' (versie n.b.)

<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/untagFT.htm> (versie 18-01-2015).



scherp toezicht van de VN.<sup>49</sup> De *United Nations Transition Group* (UNTAG) werd opgericht om dit proces te ondersteunen.<sup>50</sup> Het zou echter tot 1989 duren voordat het mandaat daadwerkelijk uitgevoerd werd. Reden hiervoor was dat de onderhandelingen over de onafhankelijkheid van Namibië plaatsvonden binnen een breder geopolitiek raamwerk dat verband hield met de Koude Oorlog.<sup>51</sup> Met de terugtrekking van de Cubanen uit Angola werd de weg geplaveid voor de komst van UNTAG.<sup>52</sup>

UNTAG was in essentie een politieke missie en omdat ‘vrije’ verkiezingen het centrale doel vormden, diende UNTAG de omstandigheden te creëren die hiervoor nodig waren.<sup>53</sup> Zo moest UNTAG monitoren of het staakt-het-vuren in stand bleef en beide partijen op hun eigen basis bleven. Ook het treffen van voorbereidingen voor de demobilisatie van de Zuid-Afrikaanse troepen in Namibië en het daarbij behorende toezicht op de achtergebleven Zuid-Afrikaanse politie, het creëren van de juiste condities die een democratisch proces konden ondersteunen en het geven van een vrijgeleide aan Namibische vluchtelingen, vielen onder het mandaat.<sup>54</sup> Het uitgebreide mandaat bevatte zowel burgerlijke, politionele als militaire onderdelen die verantwoording aflegden aan de *Special Representative* van de VN.<sup>55</sup>

De koers die de VN met deze missie voer was nieuw en vooral risicovol.<sup>56</sup> Het eerste crisismoment kwam dan ook al snel toen Zuid-Afrika SWAPO van infiltratie in Namibië beschuldigde. Beide partijen zouden vervolgens het staakt-het-vuren schenden. De VN wist het tij echter te keren en deze *spoiler* zou dan ook geen definitieve streep door het vredesverdrag betekenen.<sup>57</sup> Zeven maanden later zou Zuid-Afrika wederom beschuldigingen uiten. Ditmaal beschuldigde Zuid-Afrika de VN van betrokkenheid bij SWAPO's hernieuwde poging de grens over te trekken.<sup>58</sup> De radioboodschappen die het bewijs moesten vormen werden echter al snel ontmaskerd als ‘hoax’. De verkiezingen vonden uiteindelijk tussen 7 en 11 november plaats en

---

<sup>49</sup> ‘Ibidem’.

<sup>50</sup> ‘Ibidem’.

<sup>51</sup> P. Panizza, ‘Conflict Resolution and the United Nations: A Leadership Crisis?’ (versie 11 juni 2011) <http://www.isn.ethz.ch/Digital-Library/Publications/Detail/?id=128875&lng=en> (versie 18-01-2015).

<sup>52</sup> ‘Ibidem’.

<sup>53</sup> United Nations ‘Namibia-UNTAG-Background’ (versie n.b.)

<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/untagFT.htm> (versie 18-01-2015).

<sup>54</sup> ‘Ibidem’; G Dzinesa, ‘A Comparative Perspective of UN Peacekeeping in Angola and Namibia’ (versie 24-01-2007)

<http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/full/10.1080/1353331042000248678> (versie 18-01-2015).

<sup>55</sup> United Nations ‘Namibia-UNTAG-Background’ (versie n.b.)

<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/untagFT.htm> (versie 18-01-2015).

<sup>56</sup> P. Panizza, ‘Conflict Resolution and the United Nations: A Leadership Crisis?’ (versie 11 juni 2011)

<http://www.isn.ethz.ch/Digital-Library/Publications/Detail/?id=128875&lng=en> (versie 18-01-2015).

<sup>57</sup> ‘Ibidem’.

<sup>58</sup> W. Dorn, ‘True or False Warning? The United Nations and Threats to Namibia’s Independence, 1989’ (versie 18 juni 2013)

<http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/full/10.1080/08850607.2013.780555> (versie 10-12-2014).

rond 22 november verlieten de overgebleven Zuid-Afrikaanse troepen het land. Daarna ging het snel. Na de benoeming en installatie van een president, Sam Nujoma van SWAPO, werd Namibië op 21 maart 1990 officieel onafhankelijk.<sup>59</sup> De missie zou hiermee te boek komen te staan als een succesvolle missie met een goed geïmplementeerd mandaat en een politiek stabiel Namibië op de lange termijn.<sup>60</sup>

### **2.2.3 Intelligence voor de Start van de Missie**

Zoals uit bovenstaande duidelijk wordt, duurde het jaren voordat UNTAG daadwerkelijk naar Namibië ging. Deze extra tijd leek zijn vruchten af te werpen met een mandaat dat aansloot bij de daadwerkelijke situatie. Een rapport waarin de secretaris-generaal het belang uit om de missie niet later dan op één april 1989 te laten plaatsvinden vanwege de impact die de weersomstandigheden zouden hebben op de mobiliteit van de potentiële stemmers in Namibië, wijst op adequate kennis van het klimaat en de infrastructuur.<sup>61</sup> Maar er werd geen inlichtingeneenheid opgericht. Welgeteld één inlichtingenofficier werd uitgezonden voor deze missie en er was geen sprake van inlichtingenpersoneel in het veld, hetgeen leidde tot een gebrek aan inlichtingen.<sup>62</sup> Het ontbrak deze missie dus aan een inlichtingenplan en aan een analyse-capaciteit.<sup>63</sup> Hoewel er, volgens de aan het *Royal Military College of Canada* verbonden professor Walter Dorn, later in de missie wel inlichtingeneenheden opgericht werden om het gebrek aan inlichtingen op het operationele niveau op te lossen, zou dit initiële gebrek al snel voor hoofdbrekens gaan zorgen bij de VN.<sup>64</sup>

### **2.2.4 Intelligence tijdens de Missie**

De eerste crisis brak uit op 1 april 1989, de dag waarop het staakt-het-vuren officieel van start ging.<sup>65</sup> Zuid-Afrika beschuldigde SWAPO ervan vanuit Angola de grens te hebben

---

<sup>59</sup> United Nations' Namibia-UNTAG-Background' (versie n.b.)

<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/untagFT.htm> (versie 18-01-2015).

<sup>60</sup> L. Howard, 'UN Peace Implementation in Namibia: The Causes of Success' (versie 08-09-2010)

<http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/abs/10.1080/714002698#.VNDnYWiG-H4> (versie 10-12-2014).

<sup>61</sup> United Nations' Namibia-UNTAG-Background' (versie n.b.)

<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/untagFT.htm> (versie 18-01-2015).

<sup>62</sup> W. Dorn, 'True or False Warning? The United Nations and Threats to Namibia's Independence, 1989' (versie 18 juni 2013)

<http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/full/10.1080/08850607.2013.780555> (versie 10-12-2014).

<sup>63</sup> 'Ibidem'.

<sup>64</sup> 'Ibidem'.

<sup>65</sup> G Dzinesa, 'A Comparative Perspective of UN Peacekeeping in Angola and Namibia' (versie 24-01-2007)

<http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/full/10.1080/1353331042000248678> (versie 18-01-2015).

overgestoken om te infiltreren in Namibië.<sup>66</sup> UNTAG was nog lang niet op volledige sterkte omdat de Veiligheidsraad lang had gesteggeld over de kosten en grootte van de missie.<sup>67</sup> De VN had hierdoor geen ‘ogen en oren’ in het veld en werd daardoor gedwongen haar beslissingen te baseren op Zuid-Afrikaanse inlichtingen.<sup>68</sup> Zuid-Afrika schetste een ‘grotesk’ beeld van een opdoemende SWAPO-invasie en dreigde daarbij tevens met terugtrekking uit het vredesproces.<sup>69</sup> De VN kon, vanwege het gebrek aan onafhankelijke inlichtingen, weinig anders dan akkoord gaan met het voorstel van Zuid-Afrika om een beperkt aantal Zuid-Afrikaanse troepen toestemming te geven tot het verlaten van hun basis.<sup>70</sup> SWAPO daarentegen, claimde dat Zuid-Afrika juist degene was die het verdrag had geschonden. SWAPO zou zich, naar eigen zeggen, uitsluitend hebben voorbereid op het aankomende onafhankelijkheidsproces.<sup>71</sup> Om de situatie nog gecompliceerder te maken dook er bewijs op dat Zuid-Afrika de infiltratie van SWAPO in Namibië gebruikt zou hebben om SWAPO-strijders te elimineren.<sup>72</sup>

De VN kon vanwege het gebrek aan eigen inlichtingen geen ‘early warning system’ handhaven. VN-observanten en infanterie mochten de VN-basis niet verlaten vanwege veiligheidsrisico’s en het ontbrak de VN aan inzicht in de situatie. De inlichtingenstroom was bovendien traag. Zo kwam een rapport, waarin Nujoma zijn ongenoegen uitte over het verbod op SWAPO-basissen in Namibië, hetgeen een indicatie had kunnen geven van zijn intenties, ernstig vertraagd aan bij het hoofdkwartier van de VN in New York.<sup>73</sup> Omdat de VN steunde op inlichtingen van beide partijen en zelf geen onafhankelijke inlichtingen verzamelde aan het begin van de missie, had de partijdige en ‘gekleurde’ *intelligence* eruit gefilterd moeten worden. De VN was echter niet in staat dit soort analyses op systematische wijze uit te voeren.<sup>74</sup> Zo beschuldigde *Africa Watch*, een in 1988 opgerichte organisatie die onderdeel vormt van *Human Rights Watch*, en die zich bezighoudt met het observeren en rapporteren van de mensenrechtensituatie in Afrika, de VN ervan informatie van SWAPO over de situatie van

---

<sup>66</sup> United Nations’ Namibia-UNTAG-Background’ (versie n.b.)

<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/untagFT.htm> (versie 18-01-2015).

<sup>67</sup> W. Dorn, ‘True or False Warning? The united Nations and Threats to Namibia’s Independence, 1989’ (versie 18 juni 2013)

<http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/full/10.1080/08850607.2013.780555> (versie 10-12-2014).

<sup>68</sup> ‘Ibidem’.

<sup>69</sup> ‘Ibidem’.

<sup>70</sup> ‘Ibidem’.

<sup>71</sup> United Nations’ Namibia-UNTAG-Background’ (versie n.b.)

<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/untagFT.htm> (versie 18-01-2015).

<sup>72</sup> W. Dorn, ‘True or False Warning? The united Nations and Threats to Namibia’s Independence, 1989’ (versie 18 juni 2013)

<http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/full/10.1080/08850607.2013.780555> (versie 10-12-2014).

<sup>73</sup> ‘Ibidem’.

<sup>74</sup> ‘Ibidem’.

(mogelijk) gedetineerde Namibiërs in SWAPO-kampen in Angola en Zambia, zonder enige vorm van kritiek te hebben aanvaard.<sup>75</sup> Ook hieruit blijkt dat het gebrek aan eigen inlichtingen en het gebrek aan een analysecapaciteit, de VN in een moeilijke situatie plaatste.

De VN corrigeerde haar aanpak op het gebied van *intelligence* nog tijdens de missie zelf met de opzet van diverse inlichtingeneenheden en een ‘hearts and minds’ campagne. De bevolking was behoorlijk wantrouwend jegens de VN en Zuid-Afrika speelde hierop in door foutieve informatie over de VN via de radio te verspreiden.<sup>76</sup> Dit vormde een potentieel gevaar voor de missie en de manschappen en daarom stuurde de VN een team het land in om informatie te verstrekken en de uitzending van eigen radioprogramma’s te verzorgen.<sup>77</sup> Ook werd er binnen CIVPOL, de politie die onder de vlag van de VN de verrichtingen van de Zuid-Afrikaanse politie moest monitoren om zo oneigenlijke praktijken te voorkomen, een inlichtingeneenheid opgericht om inlichtingen te verzamelen over ‘gevoelige’ zaken.<sup>78</sup> Ook werd er een inlichtingeneenheid opgezet onder de naam *Forward Investigation and Coordination Centre*, dat inlichtingen diende te verzamelen over mogelijke verstoringen van het onafhankelijkheidsproces en daarbij tevens geruchten diende te ontzenuwen.<sup>79</sup>

Bij de tweede crisis, die zich op 1 november aandiende, was UNTAG dan ook veel beter voorbereid. Inmiddels was de geloofwaardigheid van de Zuid-Afrikaan Botha tot het nulpunt gedaald en er was hier sprake van het ‘cry-wolf syndrome’. De door Botha geuite geruchten werden inmiddels met flink wat korrels zout genomen.<sup>80</sup> De VN, ditmaal beschuldigd van samenspanning met SWAPO, kon, dankzij de inzet van grenspatrouilles en communicatiespecialisten, al snel aantonen dat er wederom sprake was van een ‘hoax’, iets dat Botha schoorvoetend moest toegeven.<sup>81</sup>

Samengevat komt naar voren dat de VN adequate kennis leek te hebben van de geschiedenis van het land en het mandaat sloot dan ook aan op de werkelijke situatie. Ook beschikte de VN over gedegen kennis van het geografische gebied en van praktische zaken als

---

<sup>75</sup> Africa Watch, ‘Accountability in Namibia. Human Rights and the Transition to Democracy’ (versie augustus 1992) verkrijgbaar via:

<http://www.hrw.org/reports/1992/06/01/accountability-namibia> (versie 22-01-2015).

<sup>76</sup> L. Howard, ‘UN Peace Implementation in Namibia: The Causes of Success’ (versie 08-09-2010)

<http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/abs/10.1080/714002698#.VNDnYWiG-H4> (versie 10-12-2014).

<sup>77</sup> ‘Ibidem’,

<sup>78</sup> ‘Ibidem’.

<sup>79</sup> ‘Ibidem’.

<sup>80</sup> W. Dorn, ‘True or False Warning? The United Nations and Threats to Namibia’s Independence, 1989’ (versie 18 juni 2013)

<http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/full/10.1080/08850607.2013.780555> (versie 10-12-2014).

<sup>81</sup> ‘Ibidem’.

het weer en de infrastructuur. De VN leek bij de start van de missie een redelijk inzicht te hebben in de uitgangspositie van de strijdende partijen. Toch zou de VN daarbij het risico van het aannemen van inlichtingen van deze partijen te weinig onderkennen. Er was geen inlichtingenplan en bij de start van de missie was er ook geen inlichtingeneenheid. Dit leidde ertoe dat het ‘early warning system’ niet functioneerde. Nog los van het initiële gebrek aan inlichtingen, zorgde de trage inlichtingenstroom ervoor dat mogelijke indicaties van op handen zijnde dreigingen, zoals bijvoorbeeld het ongenoegen dat Nujoma uitte over het verbod op SWAPO-basissen, niet tijdig erkend werden. De VN vergaarde geen eigen inlichtingen en moest daarom werken met de ‘gekleurde’ inlichtingen van Zuid-Afrika en van SWAPO. De VN had niet de middelen om deze inlichtingen te kunnen ‘zuiveren’ en begaf zich daarom hiermee op glad ijs. Dit suggereert onvoldoende inzicht in de opstelling van de partijen jegens de VN. De VN wist echter nog tijdens de missie, haar inlichtingenpositie flink te verbeteren met de opzet van inlichtingeneenheden en een ‘hearts and minds’ campagne.

### **2.3 United Nations Mission in Sierra Leone (UNAMSIL) 1999-2005**

Op 22 oktober 1999 werd UNAMSIL in het leven geroepen om de overheid in Sierra Leone en de andere betrokken partijen te assisteren bij het implementeren van het Lomé-vredesverdrag en daarnaast assistentie te bieden bij de geplande demobilisatie en ontwapening.<sup>82</sup> Na diverse herzieningen zou UNAMSIL in 2005 het mandaat succesvol afronden en opgevolgd worden door het *United Nations Integrated Office for Sierra Leone* (UNIOSIL), dat de bewerkstelligde vrede moest helpen consolideren.<sup>83</sup>

#### **2.3.1 Voorgeschiedenis Sierra Leone**

De wortels van het conflict in Sierra Leone, dat tot een VN-missie leidde, zijn te herleiden naar 1991, het jaar waarin een rebellenbeweging genaamd het *Revolutionary United Front* (RUF) de oostelijke grens van Sierra Leone vanuit Liberia overstak en de burgeroorlog startte.<sup>84</sup> Al ruim voor die tijd kampte Sierra Leone met problemen die het land van binnenuit langzaam erodeerden en de bakermat vormden voor de achterban van de RUF.<sup>85</sup>

---

<sup>82</sup> United Nations, ‘United Nations Mission in Sierra Leone’ (versie n.b.)  
<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/unamsil/> (versie 05-05-2015).

<sup>83</sup> ‘Ibidem’.

<sup>84</sup> L. Hough, ‘A Study of Peacekeeping, Peace-enforcement and Private Military Companies in Sierra Leone’ (versie 2007)  
<http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/pdf/10.1080/10246029.2007.9627441> (versie30-01-2015).

De voormalig Britse kolonie verkreeg in 1961 haar onafhankelijkheid maar viel ten prooi aan het door de toenmalige minister-president Siaka Stevens opgezette één-partijen-systeem dat zou leiden tot grootschalige corruptie en een ondermijning van het staatsysteem.<sup>86</sup> Zijn opvolger, generaal Joseph Momoh, zette deze praktijken voort. Het instorten van het gehele schoolsysteem leidde tot werkloze en onopgeleide hangjongeren die in de jaren 1990 verleid werden om zich aan te sluiten bij de RUF.<sup>87</sup> In 1991 brak de burgeroorlog uit toen de RUF een militair offensief lanceerde vanuit het buurland Liberia onder leiding van banneling Foday Sankoh, die gesteund werd door de Liberiaanse opstandeling Charles Taylor. De RUF terroriseerde de inwoners van Sierra Leone en wist al snel de diamant-rijke gebieden in te nemen om zo de opstand te financieren.<sup>88</sup>

Ondertussen was de regering middels een coup overgenomen door militaire officieren die onder leiding van kapitein Valentine Strasser de *National Provisional Ruling Council* (NPRC) opzetten. Ondanks een versterking van het leger en het inhuren van *Executives Outcomes* (EO), een Zuid-Afrikaans particulier militair bedrijf, lukte het hen niet om de RUF te verslaan.<sup>89</sup>

### **2.3.2 Betrokkenheid van de Verenigde Naties**

De regering van Sierra Leone vroeg de VN in november 1994 om hulp bij onderhandelingen tussen de overheid en de RUF en in februari 1995 zou naar aanleiding hiervan speciaal afgezant van de VN Berhanu Dinka naar Sierra Leone gaan om de onderhandelingen te ondersteunen.<sup>90</sup> Bij de parlementaire en presidentiële verkiezingen die in februari 1996 werden gehouden kwam dr. Alhaji Ahmad Tejan Kabbah als winnaar uit de bus en zou daarmee de presidentiële positie innemen. De RUF erkende de verkiezingen echter niet en het conflict woekerde voort.<sup>91</sup>

---

<sup>85</sup> J. Hirsch, 'War in Sierra Leone' (versie 21-02-2008)

<http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/pdf/10.1080/00396330412375169943> (versie 11-12-2014).

<sup>86</sup> L. Hough, 'A Study of Peacekeeping, Peace-enforcement and Private Military Companies in Sierra Leone' (versie 2007)

<http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/pdf/10.1080/10246029.2007.9627441> (versie 30-01-2015).

<sup>87</sup> J. Hirsch, 'War in Sierra Leone' (versie 21-02-2008)

<http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/pdf/10.1080/00396330412375169943> (versie 11-12-2014).

<sup>88</sup> L. Woods en T. Reese, 'Military Interventions in Sierra Leone: Lessons From a Failed State' (versie 2008) verkrijgbaar via:

<http://www.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?AD=ADA494520> (versie 03-01-2015).

<sup>89</sup> W. Reno, 'The Failure of Peacekeeping in Sierra Leone' (versie mei 2001)

<http://www.Oak.ton.edu/user/2/emann/HIS140NEWFall2009/CURRENTHISTORYPDF/SierraLeone.pdf> (versie 07-01-2015).

<sup>90</sup> United Nations, 'Sierra Leone-UNOMSIL Background' (versie n.b.)

<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/unomsil/UnomsilB.htm> (versie 20-01-2015).

<sup>91</sup> 'Ibidem'.

In november 1996 zou na onderhandelingen het ‘Abidjan-Accord’ tussen de RUF en de overheid getekend worden. Dit zou echter weinig uithalen daar een militaire coup in mei 1997 Kabbah van zijn troon stootte en de leider majoor Paul Koroma samen met de RUF een junta zou vormen.<sup>92</sup> De VN-Veiligheidsraad legde hierop Sierra Leone een olie- en wapenembargo op en autoriseerde de *Economic Community of West African States* (ECOWAS) hun ECOMOG-troepen in te zetten. In februari 1998 viel de junta-regering en kwam president Kabbah weer aan de macht.

De VN zou op 13 juli 1998 de *United Nations Observer Mission* (UNOMSIL) de voorloper van UNAMSIL, oprichten om de veiligheid in Sierra Leone te monitoren en toezicht te houden op de demobilisatie en ontwapening van strijders.<sup>93</sup> De internationale gemeenschap zette Kabbah, nadat het duidelijk was geworden dat de ECOMOG-troepen na de verkiezingen in Sierra Leone in 1999 zouden vertrekken, onder druk om te onderhandelen met de RUF.<sup>94</sup> Het hieruit voortvloeiende Lomé-vredesverdrag, werd op zeven juli 1999 getekend. Dit zou de basis vormen voor een gedeelde regering waarin de RUF als *Revolutionary United Front Party* (RUFPP) kon deelnemen. Ook kregen Koroma en zijn troepen amnestie.<sup>95</sup>

UNAMSIL werd in oktober 1999 opgericht om toezicht te houden op de naleving van het Lomé-vredesverdrag, de partijen aan te moedigen om elkaars vertrouwen te winnen, de aankomende verkiezingen te ondersteunen en de vrijheid en veiligheid van het VN-personeel te waarborgen.<sup>96</sup> Ook diende de missie de overheid te ondersteunen in de demobilisatie, ontwapening en reïntegratie van strijders in de samenleving.<sup>97</sup> Hoewel het mandaat een ‘robuust’ karakter had, ging de VN ervan uit dat alle partijen het Lomé-vredesverdrag ondersteunden.<sup>98</sup> Al snel bleek echter dat dit een misvatting was. Hoewel er al eerder incidenten waren waarbij VN-militairen zich lieten ontwapenen door de RUF, zou de situatie na het definitieve vertrek van de ECOMOG-troepen escaleren.<sup>99</sup> VN-troepen werden in mei 2000

---

<sup>92</sup> ‘Ibidem’.

<sup>93</sup> United Nations, ‘Sierra Leone-UNOMSIL Mandate’ (versie n.b)

<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/unomsil/UnomsilM.htm> (versie 20-01-2015).

<sup>94</sup> W. Reno, ‘The Failure of Peacekeeping in Sierra Leone’ (versie mei 2001)

<http://www.Oakton.edu/user/2/emann/HIS140NEWFall2009/CURRENTHISTORYPDF/SierraLeone.pdf> (versie 07-01-2015) ; L. Woods en T. Reese, ‘Military Interventions in Sierra Leone: Lessons From a Failed State’ (versie 2008) verkrijgbaar via: <http://www.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?AD=ADA494520> (versie 03-01-2015).

<sup>95</sup> L. Woods en T. Reese, ‘Military Interventions in Sierra Leone: Lessons From a Failed State’ (versie 2008) verkrijgbaar via: <http://www.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?AD=ADA494520> (versie 03-01-2015).

<sup>96</sup> United Nations, United Nations Mission in Sierra Leone (versie n.b.) <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/unamsil/> (versie 03-01-2015)

<sup>97</sup> ‘Ibidem’.

<sup>98</sup> J. Hirsch, ‘War in Sierra Leone’ (versie 21-02-2008)

<http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/pdf/10.1080/00396330412375169943> (versie 11-12-2014).

gegijzeld en ontwapend en de RUF, door deze overwinningen aangemoedigd, zette koers naar Freetown, waar de paniek onder de bevolking inmiddels uitgebroken was.<sup>100</sup> Het Verenigd Koninkrijk, gealarmeerd door de snel verslechterde militaire situatie van UNAMSIL, ondernam actie en stuurde troepen en materiaal naar Sierra Leone. De Britten wisten militaire successen te boeken en aangemoedigd door deze ondersteuning wist UNAMSIL haar zwakke reputatie op te vijzelen door van koers te veranderen.<sup>101</sup>

Waar de nadruk eerst lag op het behoud van haar neutrale positie, zou het initiële *peacekeeping* karakter van de missie plaatsmaken voor een *peace enforcement* karakter waarbij de VN zich aan de zijde van de overheid schaarde.<sup>102</sup> UNAMSILs mandaat werd tijdens de missie meerdere malen herzien en uitgebreid en aan het eind van het jaar 2000 zouden de eerste tekenen van een keerpunt duidelijk worden.<sup>103</sup> De positie van de RUF verzwakte omdat ze haar steun van Liberia begon te verliezen en de aanwezigheid van de Britten had een positieve uitwerking op UNAMSIL en de overheid.<sup>104</sup> Op 10 november 2000 werd het Abuja-vredesverdrag door beide partijen getekend maar het zou nog tot 2002 duren voordat het proces zover gevorderd was dat de overheid de oorlog ten einde verklaarde.<sup>105</sup> In december 2005 werd UNAMSIL succesvol beëindigd en werd er een nieuwe missie opgericht, de *United Nations Integrated Office for Sierra Leone* (UNIOSIL) om de bewerkstelligde vrede in Sierra Leone te consolideren.

### **2.3.3 Intelligence voor de Start van de Missie**

De planners van de missie baseerden zich, ten onrechte, op de aanname dat de RUF zou meewerken aan de implementatie van het Lomé-vredesverdrag.<sup>106</sup> De RUF ontbeerde steun van de bevolking en haar machtspositie was gebaseerd op de controle over diamantrijke

---

<sup>99</sup> Wallace, 'Stabilization Lessons Learned From Sierra Leone' (versie December 2013) [http://calhoun.nps.edu/bitstream/handle/10945/39032/13Dec\\_Wallace\\_James.pdf?Sequence=1](http://calhoun.nps.edu/bitstream/handle/10945/39032/13Dec_Wallace_James.pdf?Sequence=1) (versie 20-01-2015).

<sup>100</sup> 'Ibidem'.

<sup>101</sup> Woods en T. Reese, 'Military Interventions in Sierra Leone: Lessons From a Failed State' (versie 2008) verkrijgbaar via: <http://www.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?AD=ADA494520> (versie 03-01-2015).

<sup>102</sup> J. Wallace, 'Stabilization Lessons Learned From Sierra Leone' (versie December 2013) [http://calhoun.nps.edu/bitstream/handle/10945/39032/13Dec\\_Wallace\\_James.pdf?Sequence=1](http://calhoun.nps.edu/bitstream/handle/10945/39032/13Dec_Wallace_James.pdf?Sequence=1) (versie 20-01-2015).

<sup>103</sup> Woods en T. Reese, 'Military Interventions in Sierra Leone: Lessons From a Failed State' (versie 2008) verkrijgbaar via: <http://www.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?AD=ADA494520> (versie 03-01-2015).

<sup>104</sup> 'Ibidem'.

<sup>105</sup> United Nations, 'Sierra Leone-UNAMSIL- Background' (versie n.b.) <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/unamsil/background.html> (versie 15-01-2015).

<sup>106</sup> J. Hirsch, 'War in Sierra Leone' (versie 21-02-2008) <http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/pdf/10.1080/00396330412375169943> (versie 11-12-2014).



gebieden.<sup>107</sup> Om die reden was het volgens professor William Reno, verbonden aan de Amerikaanse *Northwestern University*, dan ook onlogisch voor de RUF om mee te werken en de controle over deze gebieden aan de VN over te dragen.<sup>108</sup> Bovendien waren er volgens de voormalige VS-ambassadeur in Sierra Leone, John Hirsch, diverse indicaties dat de RUF helemaal niet van plan was om mee te werken.<sup>109</sup> Klaarblijkelijk had de VN bij de start van UNAMSIL geen inzicht in de situatie en de houding van de RUF jegens het vredesverdrag en de VN. Het mandaat zelf was wankel. Hoewel het gebruik van geweld onder hoofdstuk VII van het VN-charter was toegestaan, gold dit enkel onder zeer beperkte omstandigheden.<sup>110</sup> Dit deed het geloof in de kracht van UNAMSIL bepaald niet toenemen, aldus voormalig directeur van de *Conflict, Security and Development Group* van *Kings College London*, dr. Funmi Olonisakin.<sup>111</sup> De initiële troepenmacht was vrij beperkt maar omdat de Veiligheidsraad een positief beeld had van de kansen van het Lomé-vredesverdrag en bovendien nog de ECOMOG-troepen achter de hand dacht te hebben op dat moment, zou een verzoek van de Secretaris-Generaal om een grotere troepenmacht volgens Olonisakin waarschijnlijk lastig te realiseren zijn geweest.<sup>112</sup>

### **2.3.4 Intelligence tijdens de Missie**

Het gebrek aan voorbereidingen en aan informatie over het gebied en de faciliteiten in Sierra Leone, werd pijnlijk duidelijk toen de troepen van de verschillende ECOMOG-lidstaten begin januari 2000 zonder logistieke middelen in Freetown arriveerden en erachter kwamen dat er in Sierra Leone, met name op het platteland, niet voldoende infrastructuur en logistiek was om hen te ondersteunen.<sup>113</sup> De aanwezige taalbarrière, slechte training van de militairen en een zwak commando versterkten de chaotische start van de missie alleen maar meer en hadden als negatief gevolg dat de inzet van SIGINT, in dit geval het onderscheppen van radioberichten van de rebellen, praktisch onmogelijk was omdat het overwegend westerse inlichtingenpersoneel geen kennis had van de lokale dialecten en er daarnaast ook geen

---

<sup>107</sup> W. Reno, 'The Failure of Peacekeeping in Sierra Leone' (versie mei 2001)  
<http://www.Oakton.edu/user/2/emann/HIS140NEWFall2009/CURRENTHISTORYPDF/SIerraLeone.pdf>  
(versie 07-01-2015).

<sup>108</sup> 'Ibidem'.

<sup>109</sup> J. Hirsch, 'War in Sierra Leone' (versie 21-02-2008)  
<http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/pdf/10.1080/00396330412375169943> (versie 11-12-2014).

<sup>110</sup> 'Ibidem'.

<sup>111</sup> F. Olonisakin, *Peacekeeping in Sierra Leone. The Story of UNAMSIL* (Londen 2008) 62.

<sup>112</sup> 'Ibidem', 62.

<sup>113</sup> L. Woods en T. Reese, 'Military Interventions in Sierra Leone: Lessons From a Failed State' (versie 2008)  
verkrijgbaar via: <http://www.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?AD=ADA494520> (versie 03-01-2015).

‘onpartijdige’ vertalers te vinden waren.<sup>114</sup> Het gebrek aan landkaarten en troepen leverde een gebrekkig inzicht op met betrekking tot het geografische gebied waarvoor de VN verantwoordelijkheid droeg.<sup>115</sup> De inadequate voorbereidingen en kennis van het gebied indiceren de afwezigheid van een functionerend inlichtingenplan.

Er waren, ondanks de verspreiding van een VN-document met de ‘rules of engagement’ (ROE), meerdere interpretaties van de ROE, hetgeen leidde tot problemen op het gebied van commando en aansturing.<sup>116</sup> Een gebrek aan communicatie tussen het hoofdkwartier en het tactisch niveau zorgde ervoor dat er bijna geen coördinatie was op het strategisch, het operationeel en het tactisch niveau.<sup>117</sup> Het delen van inlichtingen met de al veel langer in Sierra Leone aanwezige humanitaire organisaties van de VN was daarnaast ook praktisch nihil.<sup>118</sup> De Amerikaanse luitenant-commandant James Wallace beargumenteert, in zijn thesis voor de *Naval Postgraduate School* te Californië, dat de rapporten van de secretaris-generaal aan de Veiligheidsraad een veel ‘positievere’ toon leken te hebben dan de situatie in werkelijkheid rechtvaardigde.<sup>119</sup>

Vanaf het moment dat de RUF het staakt-het-vuren herhaaldelijk schond had de VN haar visie op de houding van de RUF moeten bijstellen. Dit gebeurde echter niet. Integendeel, in de aanloop naar de crisis in mei 2000 zag de VN de schending van het staakt-het-vuren door de RUF als ‘misverstanden’, zo stelt Wallace.<sup>120</sup> De VN probeerde de RUF betrokken te houden bij het Lomé-vredesverdrag en faalde daarbij in het opzetten van een geloofwaardige verdediging tegen de dreiging van de RUF.<sup>121</sup> De toenmalige opperbevelhebber Vijay Kumar Jetley weigerde bovendien zijn beleid van strikte neutraliteit van UNAMSIL aan te passen ondanks de steeds brutalere provocaties van de rebellen.<sup>122</sup> Vanaf het moment dat de ECOMOG-troepen weg waren ging het dan ook mis. Op 4 mei 2000 gijzelden RUF-rebellen een contingent van Keniaanse VN-militairen en op 8 mei 2000 was de VN, ondanks een *early*

---

<sup>114</sup> ‘Ibidem’; M. Aid, ‘SIGINT & Peacekeeping: The Untapped Resource’, in: *D. Carment en Martin Rudner, Peacekeeping Intelligence. New Players, Extended Boundaries* (New York 2006) 41-57, 50.

<sup>115</sup> Olonisakin, *Peacekeeping in Sierra Leone*, 87.

<sup>116</sup> ‘Ibidem’, 62,63.

<sup>117</sup> ‘Ibidem’, 88.

<sup>118</sup> ‘Ibidem’, 89.

<sup>119</sup> J. Wallace, ‘Stabilization Lessons Learned From Sierra Leone’ (versie December 2013)

[http://calhoun.nps.edu/bitstream/handle/10945/39032/13Dec\\_Wallace\\_James.pdf?Sequence=1](http://calhoun.nps.edu/bitstream/handle/10945/39032/13Dec_Wallace_James.pdf?Sequence=1) (versie 20-01-2015).

<sup>120</sup> ‘Ibidem’.

<sup>121</sup> ‘Ibidem’.

<sup>122</sup> L. Woods en T. Reese, ‘Military Interventions in Sierra Leone: Lessons From a Failed State’ (versie 2008) verkrijgbaar via: <http://www.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?AD=ADA494520> (versie 03-01-2015).

*warning*, niet in staat om een volksmenigte op afstand van het huis van Sankoh te houden, die zich genoodzaakt zag om halsoverkop zijn huis te ontvluchten.<sup>123</sup>

Het was in deze roerige mei-maand dat de secretaris-generaal, in zijn vierde rapport over de situatie in Sierra Leone, de moeilijkheden op inlichtingengebied benadrukte. Het gebrek aan accurate tactische inlichtingen en een continue inlichtingenstroom van onbevestigde geruchten en veldrapporten maakten de situatie volgens hem erg onoverzichtelijk en leidden ertoe dat UNAMSIL noodgedwongen overging tot frequente luchtverkenningmissies om informatie over RUF-rebellen te verkrijgen.<sup>124</sup>

Er werd bij de VN echter hard gewerkt om de spaak gelopen missie weer op de rails te krijgen en terwijl de politieke inspanningen hun vruchten begonnen af te werpen onderging UNAMSIL een complete reorganisatie. Een nieuwe gecreëerde tweeledige functie waarin VN-veteraan Alan Doss zowel de taak van lokale humanitaire coördinator en coördinator van UNAMSIL als die van lokale vertegenwoordiger van het *United Nations Development Programme* (UNDP) vervulde, moest een brug vormen tussen de humanitaire VN-onderdelen en de militaire missie.<sup>125</sup> Het communicatieprobleem werd volgens Olonisakin opgelost met de uitzending van een volledig SIGINT-bataljon.<sup>126</sup> Het blijft echter, getuige de eerdere SIGINT-problemen, de vraag in hoeverre dit bataljon wel de taalbarrière heeft weten te overwinnen.

Om inzicht te krijgen in het geografische gebied werden er gedetailleerde mappen en satellietbeelden ingezet en gebiedsverkenning werd vanaf nu onderdeel van de missie.<sup>127</sup> Er werd bovendien een militaire informatie-eenheid opgezet op het hoofdkwartier van UNAMSIL, om het dreigingsniveau en de troepenbewegingen van de rebellen te monitoren. Deze eenheid wist, dankzij een grote verscheidenheid aan bronnen, betrouwbare en tijdige inlichtingen te verkrijgen.<sup>128</sup> Om de coördinatie te bevorderen werd er op het hoofdkwartier in New York bovendien contact geïnitieerd tussen de lidstaten die troepen bijdroegen en het Secretariaat.<sup>129</sup> De UNAMSIL-militairen kregen vlak voor de ommezwaai training van de Britse troepen, hetgeen een rol heeft gespeeld in het hernieuwde vertrouwen van UNAMSIL in de missie.<sup>130</sup>

---

<sup>123</sup> 'Ibidem'.

<sup>124</sup> United Nations, S/2000/455, 'Fourth Report of the Secretary-General on the United Nations Mission in Sierra Leone', 19 mei 2000.

<sup>125</sup> Olonisakin, *Peacekeeping in Sierra Leone*, 98'; 'United Nations, A/55/305-S/2000/809, afzender secretaris-generaal Kofi Annan geadresseerd aan de president van de Algemene Raad en aan de president van de Veiligheidsraad, bijlage: 'Report of the Panel on United Nations Peace Operations', 21 augustus 2000.

<sup>126</sup> Olonisakin, *Peacekeeping in Sierra Leone*, 98.

<sup>127</sup> 'Ibidem', 98.

<sup>128</sup> 'Ibidem', 98,99.

<sup>129</sup> 'Ibidem', 99.

<sup>130</sup> L. Woods en T. Reese, 'Military Interventions in Sierra Leone: Lessons From a Failed State' (versie 2008) verkrijgbaar via: <http://www.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?AD=ADA494520> (versie 03-01-2015).

Samengevat komen de volgende punten naar voren: Ten eerste sloot het mandaat niet geheel aan op de werkelijke situatie en de VN leek zich aan het begin van de missie niet genoeg bewust te zijn van de nijpende situatie in Sierra Leone en de afwijzende houding van de RUF jegens de VN en het vredesverdrag. De gijzelingen van VN-militairen werden dan ook niet voorzien. Hoewel er wel een *early warning* werd uitgevaardigd met betrekking tot de dreiging jegens Sankoh, leidde dit uiteindelijk niet tot adequaat ingrijpen van de VN. Het 'early warning system' vertoonde tijdens deze missie dus haar gebreken. Inzicht in praktische zaken zoals logistiek en geografie was op voorhand al onvoldoende. Hoewel er wel sprake was van de inzet van SIGINT tijdens de missie, vielen de resultaten tegen door de taalbarrière en er was daarnaast amper sprake van een coherente inlichtingenstroom. Toen de onbevestigde geruchtenstroom op gang kwam tastte de VN daarom op strategisch niveau in het duister en dit zou adequate coördinatie ten behoeve van de nijpende situatie in het missiegebied, ondermijnen. De VN wist echter, met behulp van de Britten, het initiatief weer terug te winnen. Naast politieke aanpassingen werd er tevens een reorganisatie doorgevoerd om de eenheid van de bij deze missie betrokken VN-onderdelen, te verbeteren. Ook op het gebied van inlichtingen werd er flink doorgepaktd. Er werd een inlichtingeneenheid opgericht, er kwam een nieuw SIGINT-team en er werden verbeteringen doorgevoerd die de kennis van het missiegebied vergrootten.

# Hoofdstuk 3

## ONUC, UNAMIR & Intelligence

### 3.1 Intro

In dit hoofdstuk zal ik de twee vredesmissies ONUC en UNAMIR, die het zonder strategisch inlichtingensysteem moesten stellen, uitwerken aan de hand van het onderzoeksmodel. Na een korte inleiding in de wortels van het conflict, beschrijf ik het verloop van de VN-missie, waarna ik vervolgens de rol van *intelligence* zal behandelen, daarbij een onderscheid makend tussen *intelligence* voor en *intelligence* tijdens de missie.

### 3.2 Opération des Nations Unies au Congo (ONUC) 1960-1964

ONUC werd in juli 1960 opgezet met het doel de terugtrekking van de Belgische (koloniale) troepen in Congo te waarborgen en daarnaast de Congolese overheid te assisteren bij het bewaren van de rechtsorde en het voorkomen van een burgeroorlog.<sup>131</sup> Nadat de afscheiding van Katanga beëindigd was zou ONUC zich stapsgewijs terugtrekken en op 30 juni 1964 zou de militaire aanwezigheid van de VN in Congo officieel eindigen.<sup>132</sup>

#### 3.2.1 Voorgeschiedenis Congo

Zoals in veel andere gedekoloniseerde landen namen chaos en geweld bezit van de voormalige Belgische kolonie Congo na haar officiële onafhankelijkheidsverklaring op 30 juni 1960. De Congolezen waren alles behalve voorbereid op de overheidstaken die tot dan toe vooral in Belgische handen waren geweest en kampten na het vertrek van België met etnische en politieke geschillen die ontaardden in onderlinge strijd.<sup>133</sup> De kersverse gekozen president Joseph Kasavubu en premier Patrice Lumumba wisten tot hun frustratie de situatie niet onder controle te krijgen.

---

<sup>131</sup> United Nations, 'United Nations Operation in the Congo' (versie n.b.)  
<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/onuc.htm> (versie 05-05-2015).

<sup>132</sup> United Nations, 'Republic of the Congo-ONUC background' (versie n.b.)  
<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/onucB.htm> (versie 05-05-2015.)

<sup>133</sup> E. Lefever, *Uncertain Mandate. Politics of the U.N. Congo Operation* (Baltimore, Maryland 1967) 6.

Een staking van de militairen van het Congolese regeringsleger, de *Force Publique*, op 6 juli 1960, leidde tot nog grotere ongeregeldheden.<sup>134</sup> Duizenden Belgen ontvluchtten het land en Belgische militairen werden door de Belgische overheid ingezet om de rebellie de kop in te drukken. Dit had echter een averechts effect en op 11 juli werd de situatie met de afscheiding van de provincie Katanga onder leiding van Moïse Tshombe, nog verder verslechterd.<sup>135</sup> De Belgen steunden deze afscheiding, hetgeen samenhang met de Belgische belangen in de rijke mijnindustrie van Katanga.<sup>136</sup> Onmachtig tot het temmen van deze crisis vroeg de Congolese centrale regering de VN om hulp.<sup>137</sup>

### **3.2.2 Betrokkenheid van de Verenigde Naties**

Secretaris-generaal van de VN, Dag Hammarskjöld, een actief promotor van dekolonisatie en vastberaden om de Koude Oorlog uit Congo weg te houden, benutte zijn recht tot uitvaardiging van artikel 99 van het VN-Charter en bracht Congo onder de aandacht van de Veiligheidsraad.<sup>138</sup> Op 14 juli 1960 werd resolutie 143 uitgevaardigd en werd ONUC (*Opération des Nations Unies au Congo*) geautoriseerd.<sup>139</sup> België werd opgeroepen haar troepen terug te trekken en aan de centrale Congolese overheid werd militaire steun onder leiding van de Zweedse majoor-generaal Carl von Horn toegezegd om de situatie weer onder controle te krijgen.

Deze VN-missie was groter en gecompliceerder dan eerdere VN-missies met in juli 1961, op het hoogtepunt van de missie: 19.828 militairen en een bijdrage van maar liefst 30 landen aan de missie.<sup>140</sup> ONUC zette zich in voor het vertrek van Belgische troepen uit Congo, probeerde Europese inwoners zover te krijgen dat ze het land zouden verlaten, bood humanitaire hulp, hield de strijdende partijen uit elkaar en probeerde recht en orde te herstellen.<sup>141</sup> Volgens

---

<sup>134</sup> Library of Congress, 'United Nations Peacekeeping: Lessons Learned' (versie 31-03-1994) <http://www.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?AD=ADA299938&Location=U2&doc=GetTRDoc.pdf> (versie 09-11-2014)

<sup>135</sup> 'Ibidem'.

<sup>136</sup> D. Gibbs, 'Dag Hammarskjöld, the United Nations, and the Congo crisis of 1960-1: A Reinterpretation' (versie maart 1993)

[http://www.jstor.org.proxy.library.uu.nl/stable/161349?seq=1#page\\_scan\\_tab\\_contents](http://www.jstor.org.proxy.library.uu.nl/stable/161349?seq=1#page_scan_tab_contents) (versie 15-01-2015).

<sup>137</sup> United nations, 'Republic of the Congo-ONUC background' (versie n.b.)

<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/onucB.htm> (versie 03-01-2015.)

<sup>138</sup> Lefever, *Uncertain Mandate*, 12.

<sup>139</sup> United nations, 'Republic of the Congo-ONUC Mandate' (versie n.b.)

<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/onucM.htm> (versie 09-11-2014).

<sup>140</sup> T. Mockaitis, 'From Counterinsurgency to Peace Enforcement: New Names for Old Games?' (versie 26-11-2007)

<http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/pdf/10.1080/09592319908423240> (versie 12-11-2014).

<sup>141</sup> 'Ibidem'.

de *rules of engagement* moest de VN zich onpartijdig opstellen en de inzet van geweld werd alleen toegestaan voor zelfverdediging.<sup>142</sup>

De implementatie hiervan bleek in de praktijk echter een stuk lastiger. Begin 1961 werd het mandaat aangescherpt na de moord op Lumumba. In een situatie waarin er geen vrede te bewaren was had de VN slechts twee alternatieven: het staken van de missie of ingrijpen om een einde te maken aan de afscheiding van Katanga.<sup>143</sup> De strijd om Katanga kende meerdere fasen en de VN worstelde met haar onpartijdige status omdat de operaties gericht op het beëindigen van de afscheiding ook aansloten bij de belangen van de Congolese centrale regering. Volgens wijlen dr. Ernest Lefever, oprichter van het *Ethics and Public Policy Center* in de VS, werd de VN echter nooit een instrument van de regering maar behield zij haar integriteit.<sup>144</sup> Tijdens de missie zou een tragisch vliegtuigongeluk onder nog altijd onopgehelderde omstandigheden op 18 september 1961 een einde maken aan het leven van Hammarskjöld, die op weg was naar onderhandelingen in Ndola (Zambia). Het zou nog tot januari 1963 duren voordat de afscheiding van Katanga uiteindelijk beëindigd werd.

In september 1963 verklaarde secretaris-generaal U Thant de doelen van de missie behaald en de zomer daarop trokken de VN-troepen Congo uit. Na het vertrek van ONUC ging het echter opnieuw bergafwaarts met Congo vanwege het verval van één van de pijlers waarop de vrede steunde: een stabiele en levensvatbare overheid.<sup>145</sup> Interne politieke conflicten, buitenlandse bemoeienis en de beperkingen van het mandaat maakten ONUCs voorderingen ongedaan.<sup>146</sup> Desondanks heeft de VN binnen haar beperkingen een relatief ‘succes’ behaald met deze missie door Congo met territoriale soevereiniteit en politieke onafhankelijkheid achter te laten.<sup>147</sup>

---

<sup>142</sup> Library of Congress, ‘United Nations Peacekeeping: Lessons Learned’ (versie 31-03-1994) <http://www.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?AD=ADA299938&Location=U2&doc=GetTRDoc.pdf> (versie 09-11-2014).

<sup>143</sup> T. Mockaitis, ‘From Counterinsurgency to Peace Enforcement: New Names for Old Games?’ (versie 26-11-2007) <http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/pdf/10.1080/09592319908423240> (versie 12-11-2014).

<sup>144</sup> Lefever, *Uncertain Mandate*. 209.

<sup>145</sup> Library of Congress, ‘United Nations Peacekeeping: Lessons Learned’ (versie 31-03-1994) <http://www.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?AD=ADA299938&Location=U2&doc=GetTRDoc.pdf> (versie 09-11-2014).

<sup>146</sup> ‘Ibidem’.

<sup>147</sup> ‘Ibidem’.

### **3.2.3 Intelligence voor de Start van de Missie**

De missie werd zoals zoveel VN-vredesmissies op een *ad hoc* basis opgezet.<sup>148</sup> Er was dus geen sprake van uitgebreide planning van te voren. Zo wist majoor-generaal Van Horn pas enkele dagen of uren van tevoren welke versterkingstroepen er zouden arriveren en daarnaast was er sprake van een gebrek aan praktische kennis, zoals het ontbreken van gedetailleerde kaarten van het gebied.<sup>149</sup> Een groter probleem vormde echter het gebrek aan een inlichtingensysteem aan de start van de missie. *Intelligence* had in die periode binnen de VN nog altijd het aura van ‘geheime’ praktijken om zich heen hangen en dit botste met het VN-principe van transparantie.<sup>150</sup> Hoewel Hammarskjöld toegaf dat de afwezigheid van een inlichtingensysteem een serieuze handicap vormde, zou hij toch blijven vasthouden aan zijn principe van ‘clean hands’.<sup>151</sup>

### **3.2.4 Intelligence tijdens de Missie**

Het gebrek aan *intelligence* leidde ertoe dat een Iers bataljon op 8 november 1960 vlakbij Niemba belaagd werd door een lokale stam.<sup>152</sup> De betreffende Baluba-stam, die zelf vervolgd werd door de Katangezen, was niet in staat het onderscheid te maken tussen ONUC en andere militaire groepen en vormde daarmee een risico voor het Ierse bataljon dat zich onterecht veilig waande. Een goed werkend inlichtingensysteem had het drama bij Niemba, waarbij negen Ierse VN-militairen het leven lieten, wellicht kunnen voorkomen, zo stellen Dorn en David Bell in hun *case-study* uit 1995 naar de inzet van *Intelligence* voor ONUC.<sup>153</sup>

Na een half jaar en na de aanscherping van het mandaat na de dood van Lumumba in februari 1961, kon de VN er niet meer omheen dat inlichtingen nodig waren om de missie te kunnen doen laten slagen.<sup>154</sup> Om te voldoen aan deze inlichtingenbehoefte werd de *Military Information Branch* (MIB) opgericht. Ondanks de erkenning dat inlichtingenvergaring nodig was wilde de VN geen concreet standpunt innemen ten gunste van het concept van

---

<sup>148</sup> Lefever, *Uncertain Mandate*, 177.

<sup>149</sup> W. Dorn, ‘The Cloak and the Blue Beret: Limitations on Intelligence in UN Peacekeeping’ (versie 29-10-2010)

<http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/abs/10.1080/088506099304981> (versie 09-11-2014).

<sup>150</sup> W. Dorn en D. Bell, ‘Intelligence and Peacekeeping: The UN Operation in the Congo, 1960-64’, in: B. de Jong, W. Platje, R.D. Steele ed., *Peacekeeping Intelligence. Emerging Concepts for the Future* (Oakton, VA/ 2003) 253- 280, 256.

<sup>151</sup> ‘Ibidem’, 254.

<sup>152</sup> ‘Ibidem’, 270.

<sup>153</sup> ‘Ibidem’, 270 “;” Military Heritage of Ireland Trust, ‘Serie of Articles, The Congo’ (versie N.B.)

<http://www.militaryheritage.ie/military-heritage-projects/the-congo/> (versie 19-12-2014).

<sup>154</sup> Dorn en Bell, ‘Intelligence and Peacekeeping: The UN Operation in the Congo, 1960-64’, in: B. de Jong e.a., *Peacekeeping Intelligence. Emerging Concepts for the Future*, 257.



inlichtingenvergaring binnen vredesmissies en koos zij derhalve voor het eufemisme van informatieverzameling in plaats van inlichtingenvergaring.<sup>155</sup> In de realiteit hield de MIB zich volgens Dorn echter wel degelijk bezig met het verzamelen van inlichtingen middels afgeschermden activiteiten.<sup>156</sup> De MIB moest informatie verzamelen, evalueren en deze inlichtingen vervolgens dissemineren. De MIB had vier doelen: het verbeteren van de veiligheid van VN-personeel, het ondersteunen van VN-operaties, het verstrekken van een (*early*) *warning* en het monitoren en inschatten van de mate waarin de Katangezen wapens kregen aangeleverd van andere landen om zo inzicht te verkrijgen in de militaire capaciteit van Katanga.<sup>157</sup>

De MIB zou in de beginperiode maar matig functioneren en ze was niet in staat de Katangese militaire capaciteiten correct in te schatten.<sup>158</sup> Een gebrek aan personeel, training en inlichtingenprocedures lag hieraan ten grondslag.<sup>159</sup> De problemen leidden tot een hervorming van de MIB die naast personeelsuitbreiding ook nieuwe functies kreeg waaronder die van contra-inlichtingenofficier.<sup>160</sup>

*Signals intelligence* (SIGINT) werd verzameld via het monitoren van de Katangese radio. Daarbij werden ook vertalers en codebrekers ingezet, hetgeen met name waardevol bleek bij de laatste VN-operatie die een einde aan de Katangese afscheiding maakte.<sup>161</sup> Het verzamelen van *human intelligence* (HUMINT) was veel grilliger. Ondervragingen en het gebruik van (betaalde) informanten leidden zo nu en dan tot nieuwe informatie, maar ONUC kon de informatie vaak niet controleren op betrouwbaarheid. Daarnaast worstelde ONUC met buitenlandse bemoeienis met het conflict en het inzetten van agenten zou in strijd zijn met de VN-principes. *Imagery intelligence* (IMINT) was, zeker in het begin van de missie, onder de maat vanwege het gebrek aan verkenningsvliegtuigen. Hierdoor kon ONUC de capaciteit van de *Katangese Air Force* (FAK) niet correct inschatten. Nadat Zweden twee vliegtuigen met verkenningsapparatuur stuurde werd de positie van ONUC aanzienlijk verbeterd. Volgens Dorn en Bell was dit van vitaal belang daar ONUC haar data van de FAK kon herzien en zo kon

---

<sup>155</sup> 'Ibidem', 257.

<sup>156</sup> W. Dorn, 'The Cloak and the Blue Beret: Limitations on Intelligence in UN Peacekeeping' (versie 29-10-2010)

<http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/abs/10.1080/088506099304981> (versie 09-11-2014).

<sup>157</sup> Dorn en Bell, 'Intelligence and Peacekeeping: The UN Operation in the Congo, 1960-64', in: B. de Jong e.a., *Peacekeeping Intelligence. Emerging Concepts for the Future*, 258.

<sup>158</sup> 'Ibidem', 259.

<sup>159</sup> 'Ibidem', 259, 260.

<sup>160</sup> 'Ibidem', 260.

<sup>161</sup> W. Dorn, 'The Cloak and the Blue Beret: Limitations on Intelligence in UN Peacekeeping' (versie 29-10-2010)

<http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/abs/10.1080/088506099304981> (versie 09-11-2014).

corrigeren.<sup>162</sup> Problemen als een aanhoudende *ad hoc* aanpak van inlichtingenprocedures, een te vaak wisselende inlichtingenstaf en het negeren van de opgestelde procedures voor disseminatie, beperkten de kracht van de MIB.

Samengevat komt naar voren dat er bij de start van de missie geen plaats was voor een inlichtingenplan. Ook praktische zaken, zoals bijvoorbeeld het regelen van kaarten van het gebied, bleken niet goed geregeld te zijn. Het drama bij Niemba verraadt een niet-functionerend ‘early warning system’ en een gebrek aan kennis van de VN over de houding van de bevolking jegens de VN. Het gebrek van een inlichtingensysteem bij de start van de missie zorgde er tevens voor dat de VN slechts een beperkt inzicht had in de militaire capaciteiten van Katanga. De noodzaak van een inlichtingensysteem werd dan ook al snel duidelijk en de VN zette de MIB op, dat in het begin echter met fikse kinderziektes kampte. Er werden daarom hervormingen doorgevoerd die de MIB moesten verbeteren. Hoewel de inzet van HUMINT wisselende resultaten opleverde, zou de inzet van code-kraakers zeer waardevolle inlichtingen opleveren. De inzet van IMINT, met name nadat Zweden twee vliegtuigen met verkenningsapparatuur stuurde, was nog veel belangrijker en leverde cruciale inlichtingen met betrekking tot de capaciteiten van de FAK in de lucht. De MIB zou desondanks echter niet in staat blijken de missie op coherente wijze van inlichtingen te voorzien. Het negeren van disseminatie-procedures zorgde voor een beperkte inlichtingenstroom en het vasthouden aan *ad hoc* procedures en een frequent wisselende staf, zorgden ervoor dat *intelligence* gedurende de gehele missie onder de maat bleef.

### **3.3 United Nations Assistance Mission for Rwanda (UNAMIR) 1993-1996**

UNAMIR werd door de VN opgezet om assistentie te verlenen aan de Rwandese partijen bij het implementeren van het Arusha-vredesverdrag dat op 4 augustus 1993 ondertekend werd.<sup>163</sup> De genocide die hierna plaatsvond, zou leiden tot diverse herzieningen van het mandaat.<sup>164</sup> In de praktijk zou dit echter weinig uithalen en UNAMIR zou te boek komen te staan als een missie die faalde. Het mandaat eindigde officieel op 8 maart 1996.<sup>165</sup>

---

<sup>162</sup> Dorn en Bell, ‘Intelligence and Peacekeeping: The UN Operation in the Congo 1960-64’, in: B. de Jong e.a., *Peacekeeping Intelligence. Emerging Concepts for the Future*, 266.

<sup>163</sup> United Nations, ‘United Nations Assistance Mission for Rwanda’ (versie n.b.) <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/unamir.htm> (versie 05-05-2015).

<sup>164</sup> ‘Ibidem’.

<sup>165</sup> ‘Ibidem’.

### **3.3.1 Voorgeschiedenis Rwanda**

Een exotische diversiteit aan planten en diersoorten, vulkanen, waarvan een aantal nog ‘actief’ zijn en prachtige natuurparken met als trekpleister de beroemde gorilla’s, vormen een schril contrast met Rwanda’s gitzwarte verleden dat zich nu, inmiddels meer dan 20 jaar geleden, ontspon in één van de grootste menselijke tragedies van de 20<sup>e</sup> eeuw. 1994 was het jaar waarin meer dan 800.000 Rwandezes ten prooi vielen aan een holocaust die niet werd voorzien door de internationale gemeenschap noch werd voorkomen.<sup>166</sup>

De wortels van het conflict zijn te herleiden tot de periode van Belgisch bestuur over Rwanda, net na de Eerste Wereldoorlog. België gaf de Tutsi’s, één van de twee belangrijkste bevolkingsgroepen in Rwanda en tevens een minderheidsgroepering, onder invloed van racistische theorieën een machtspositie binnen de regering, wat leidde tot onderdrukking van de Hutu-meerderheid.<sup>167</sup> Na de onafhankelijkheid in 1962 zouden de Hutu’s onder leiding van president Kayibanda de rollen omdraaien. Dit leidde tot etnisch geweld en een massale uittocht van Tutsi’s naar nabijgelegen buurlanden. De in ballingschap levende Tutsi’s richtten in 1988 een militie op met de naam *Rwandan Patriotic Front* (RPF) en eisten zeggenschap in de Rwandese regering die, na een *coup d’état* in 1973 onder Juvenal Habyarimana viel. De situatie escaleerde toen de RPF in 1990 Rwanda binnenviel. Hoewel Habyarimana gesteund werd door Zaïre, België en Frankrijk, werd hij in 1992 onder druk gezet om te onderhandelen met de RPF.<sup>168</sup>

### **3.3.2 Betrokkenheid van de Verenigde Naties**

VN-troepen werden onder de vlag van de vredesmissie *United Nations Observer Mission Uganda-Rwanda* (UNOMUR), naar de Oegandese grens gestuurd om te verifiëren dat er geen versterking voor de RPF Rwanda zouden binnenkomen.<sup>169</sup> Na het ondertekenen van het Arusha-akkoord in 1993, dat een deling van de macht in Rwanda moest bewerkstelligen, vaardigde de VN Veiligheidsraad resolutie 872 uit waarin de *United Nations Assistance Mission for Rwanda* (UNAMIR) geautoriseerd werd. Het mandaat betrof hulp aan de partijen met

---

<sup>166</sup> United Nations, S/1999/1257, afzender secretaris-generaal Kofi Annan geadresseerd aan de president van de Veiligheidsraad, bijlage: ‘Report of the independent Inquiry into the Actions of the United Nations during the 1994 Genocide in Rwanda’, 16 december 1999.

<sup>167</sup> M. Barnett, *Eyewitness to a Genocide. The United Nations and Rwanda* (Ithaca 2002) 50.

<sup>168</sup> NIOD, ‘The Holocaust and Other Genocides’ (versie 2012)

<http://niod.knaw.nl/sites/niod.nl/files/Holocaust%20and%20other%20genocides.pdf> (versie 02-01-2015).

<sup>169</sup> United Nations, ‘Completed Peacekeeping Operations. United Nations Observer Mission Uganda-Rwanda, UNOMUR’ (June 1993- September 1994) (versie 2003)

<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/unomur.htm> (versie 10-12-2014).

betrekking tot implementatie van het akkoord, het monitoren van de implementatie ervan en het steunen van de overgangsregering.<sup>170</sup>

De situatie in Rwanda was met het ondertekenen van het Arusha-akkoord echter een stuk minder solide dan gedacht. De extremistische Rwandese groeperingen boycotten het verdrag en UNAMIR kreeg gedetailleerde informatie binnen die verwees naar plannen van hooggeplaatste Hutu's om een etnische zuivering van Tutsi's en gematigde Hutu's op te zetten en, als onderdeel van het plan, Belgische VN-militairen te elimineren om zo terugtrekking van de VN uit Rwanda te bewerkstelligen.<sup>171</sup> De VN vaardigde hierop een waarschuwing uit gericht aan de Rwandese president.<sup>172</sup>

Op 6 april 1994 werd het vliegtuig van de presidenten van Rwanda en Burundi uit de lucht geschoten, hetgeen een startsein gaf tot de politieke en etnische moorden op gematigde Hutu's en Tutsi's. Tien Belgische militairen, die de legitieme opvolger van Habyarimana, Agathe Uwilingiyimana, bewaakten, werden hierbij vermoord. De massamoorden zouden zich vervolgens als een olievlek uitbreiden naar het platteland. De RPF zou hierop een offensief starten en er ontvouwde zich een burgeroorlog náást de genocide die plaatsvond.<sup>173</sup> België wilde na het verlies van haar militairen een versterking van troepen maar hiermee ging de VN niet akkoord. België trok hierop haar troepen terug en het duurde niet lang voordat de Veiligheidsraad de troepenmacht van UNAMIR nog verder reduceerde. Achtergebleven met amper voorraden en zonder mandaat wist de overgebleven troepenmacht ondanks deze ernstige belemmeringen toch nog duizenden Rwandezes te beschermen.<sup>174</sup> Deze bewonderenswaardige prestatie bleef evenwel een druppel op de gloeiende plaat van een land dat in brand stond.

Operatie Turquoise, een door de VN uitgevaardigde multinationale humanitaire operatie onder leiding van Frankrijk, werd uiteindelijk op 22 juni 1994 uitgevaardigd met als doel het opzetten van een humanitaire beveiligingszone in Zuidwest Rwanda. Deze hulp kwam echter voor vele Rwandezes te laat.<sup>175</sup> In juli 1994 kwam er een uiteindelijk een einde aan de burgeroorlog met de machtsconsolidatie van de RPF. De nieuwe regering koos ervoor zich te laten leiden door de principes van het Arusha-verdrag. Hoewel UNAMIR in eerste instantie

---

<sup>170</sup> United Nations, S/1999/1257, afzender Kofi Annan geadresseerd aan de president van de Veiligheidsraad, bijlage: 'Report of the independent Inquiry into the Actions of the United Nations during the 1994 Genocide in Rwanda', 16 december 1999.

<sup>171</sup> R. Dallaire, *Shake Hands With the Devil. The Failure of Humanity in Rwanda* (Londen 2003) 142.

<sup>172</sup> Kofi Annan in PBS documentaire, 'Ghosts of Rwanda', <https://www.youtube.com/watch?v=VJAuyIRFYIM>.

<sup>173</sup> Barnett, *Eyewitness to a Genocide*, 103.

<sup>174</sup> L. Melvern, 'The Security Council in the Face of Genocide' (versie 2005)

<http://jicj.oxfordjournals.org.proxy.library.uu.nl/content/3/4/847.full> (versie 29-12-2014).

<sup>175</sup> P. Jakobsen, 'National Interest, Humanitarianism or CNN: What Triggers UN Peace Enforcement After the Cold War?' (versie mei 1996) <http://www.jstor.org.proxy.library.uu.nl/stable/pdfplus/425437.pdf?acceptTC=true> (versie 12-11-2014).

nog aanbleef en zich bezighield met post-conflict-taken zou UNAMIR in 1996, op verzoek van de Rwandese regering, opgeheven worden.<sup>176</sup>

### 3.3.3 Intelligence voor de Start van de Missie

UNAMIR was zoals uit het bovenstaande blijkt, een schoolvoorbeeld van een gefaalde missie. De historische kennis van Rwanda binnen de VN was zeer beperkt.<sup>177</sup> Beleidsmakers moesten dus werken met een beperkt beeld van Rwanda, dat, omdat het geen *High-profile*-zaak was, geen uitgebreide aandacht kreeg binnen de VN.<sup>178</sup> Daarnaast zou het gebrek aan correcte informatie leiden tot foutieve aannames zoals het idee dat Rwanda een *failed state* was. De systematiek waarmee de genocide werd uitgevoerd wijst juist op een goed werkend en goed georganiseerd overheidssysteem, aldus professor Michael Barnett, verbonden aan de *George Washington University* en gespecialiseerd in internationale betrekkingen en politieke wetenschappen.<sup>179</sup> De opperbevelhebber van de missie, de Canadese generaal Roméo Dallaire, leidde het verkenningsteam en gaf aan weinig te weten van Rwanda.<sup>180</sup> Hij stelde:

*‘ I was in uncharted waters- the geography, the culture, the politics, the brutality, the extremism, the depths of deception practised almost as a Rwandan art form- all were new to me’.*<sup>181</sup>

De briefing die het verkenningsteam kreeg in New York voor vertrek was kort en weinig informatief, aldus Dallaire<sup>182</sup> Dallaire's rapportage in Rwanda werd daarnaast gekleurd door zijn ontmoetingen die enkel met gematigde politici waren en daardoor tezamen met een gebrek aan historisch kennis een te rooskleurig beeld schetsten van de werkelijke situatie in Rwanda.<sup>183</sup> Mogelijke waarschuwingen voor genocide, zoals bijvoorbeeld het rapport van Mr. B.W. Ndiaye, dat de mensenrechtensituatie in Rwanda beschreef en dat waarschuwde voor het geweld, zijn nooit meegenomen in de voorbereidingen voor het mandaat.<sup>184</sup> Dit alles leidde

---

<sup>176</sup> United Nations, 'Rwanda-UNAMIR background' (versie n.b.) <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/unamirS.htm> (versie 06-01-2015).

<sup>177</sup> Barnett, *Eyewitness to a Genocide*, 13.

<sup>178</sup> 'Ibidem', 58.

<sup>179</sup> 'Ibidem', 103.

<sup>180</sup> Dallaire, *Shake Hands With the Devil*, 42, 43.

<sup>181</sup> 'Ibidem', 101.

<sup>182</sup> 'Ibidem', 46.

<sup>183</sup> Barnett, *Eyewitness to a Genocide*, 65.

<sup>184</sup> United Nations, S/1999/1257, afzender secretaris-generaal Kofi Annan geadresseerd aan de president van de Veiligheidsraad, bijlage: 'Report of the independent Inquiry into the Actions of the United Nations during the 1994 Genocide in Rwanda', 16 december 1999 “;” Rapport van Mr. B.W. Ndiay aan de 'Economic and Social

ertoe dat het mandaat van UNAMIR niet gebaseerd was op een correcte analyse.<sup>185</sup> Ook in een later stadium is dit niet aangepast.<sup>186</sup>

### **3.3.4 Intelligence tijdens de Missie**

Tijdens de missie passeerden diverse ‘klassieke’ *intelligence failures* de revue. Er was geen inlichtingenplan. Dallaire was voor inlichtingen afhankelijk van deelnemende landen en deze gaven niets prijs.<sup>187</sup> Volgens het onderzoeksrapport naar de acties van de VN tijdens de Rwandese genocide bezat de VN geen analytische capaciteit om inlichtingen voldoende te kunnen analyseren en om, indien nodig, een *early warning* te kunnen uitvaardigen. Het rapport stelt dat betere samenwerking met andere VN-organisaties en met (externe) academici hieraan in positieve zin had kunnen bijdragen.<sup>188</sup> Het delen van inlichtingen vormde op diverse levels binnen de missie een probleem. Cruciale informatie die Dallaire gaf bereikte het *Department of Peacekeeping Operations* (DPKO) en het Secretariaat maar nooit de Veiligheidsraad.<sup>189</sup> Binnen de Veiligheidsraad zelf was er daarnaast sprake van compartimentering. Landen die strategische belangen hadden in Rwanda, zoals België en Frankrijk, hadden eigen inlichtingennetwerken en waren in het bezit van gedetailleerde kennis die ze noch aan de andere lidstaten, noch aan Dallaire verstrekten.<sup>190</sup> Het *State Department African Bureau* in Washington leed aan het ‘cry-wolf syndrome’. De onophoudelijke stroom van geruchten leidde ertoe dat de waarschuwingen voor genocide niet meer serieus genomen werden.<sup>191</sup>

Een ander probleem, zo stelt Barnett, was de wijze waarop het Secretariaat de informatie opstelde naar de Veiligheidsraad toe. Terwijl de genocide plaatsvond bleef het Secretariaat de nadruk plaatsen op de burgeroorlog en ging daarmee voorbij aan de op dat moment plaatsvindende genocide, hetgeen volgens Barnett de kansen op interventie drastisch

---

Council, E/CN.4/1994/7/Add.1, ‘Report by Mr. B.W. Ndiaye. Special Rapporteur, on his mission to Rwanda from 8 to 17 April 1993’, 11 augustus 1993. Verkrijgbaar via:

<http://www.preventgenocide.org/prevent/UNdocs/ndiaye1993.htm>.

<sup>185</sup> United Nations, S/1999/1257, afzender secretaris-generaal Kofi Annan geadresseerd aan de president van de Veiligheidsraad, bijlage: ‘Report of the independent Inquiry into the Actions of the United Nations During the 1994 Genocide in Rwanda’, 16 december 1999.

<sup>186</sup> ‘Ibidem’.

<sup>187</sup> Dallaire, *Shake Hands with the Devil*, 90

<sup>188</sup> United Nations, S/1999/1257, afzender secretaris-generaal Kofi Annan geadresseerd aan de president van de Veiligheidsraad, bijlage: ‘Report of the independent Inquiry into the Actions of the United Nations During the 1994 Genocide in Rwanda’, 16 december 1999.

<sup>189</sup> Barnett, *Eyewitness to a Genocide*, 14,15 “;” United Nations, S/1999/1257, Kofi A. Annan aan de president van de Veiligheidsraad, bijlage: ‘Report of the independent Inquiry into the Actions of the United Nations during the 1994 Genocide in Rwanda’, 16 december 1999.

<sup>190</sup> L. Melvern, ‘The Security Council in the Face of Genocide’ (versie 2005)

<http://jicj.oxfordjournals.org.proxy.library.uu.nl/content/3/4/847.full> (versie 29-12-2014).

<sup>191</sup> Barnett, *Eyewitness to a Genocide*, 88.

verkleinde.<sup>192</sup> Inlichtingen die met terugblik cruciaal bleken, zoals de waarschuwing van een informant genaamd Jean Pierre over de genocide aan Dallaire, werden door de VN afgedaan als onbetrouwbaar.<sup>193</sup> De VN had tijdens deze vredesmissie bovendien een zwakke vorm van *counterintelligence*. Zo was er in het veld amper sprake van beveiligde lijnen en de informant genaamd Jean Pierre kreeg geen immuniteit aangeboden.<sup>194</sup> Daarnaast was het een probleem dat er een afgevaardigde van de Rwandese regering in de Veiligheidsraad zat vanwege de daarbij behorende mogelijkheden tot beïnvloeding.<sup>195</sup> Ook vermeldt Dallaire dat er sprake was van infiltratie binnen UNAMIR.<sup>196</sup> Ondanks Jean Pierre's waarschuwing zou de VN te laat de dreiging jegens de Belgische VN-militairen onderkennen, hetgeen suggereert dat het inzicht in de houding van de partijen jegens de VN niet voldeed.

Samengevat komen de volgende punten naar voren. Er was geen sprake van een realistisch mandaat. De VN had beperkte historische kennis van Rwanda en had te weinig inzicht in de complexe dreiging die boven Rwanda hing. Dallaire heeft verder aangegeven dat hij niet alleen niet beschikte over de noodzakelijke culturele, geografische en praktische kennis van Rwanda, maar stelde ook dat er geen sprake was van een inlichtingenplan. *Intelligence* moest verkregen worden via de deelnemende landen maar in de praktijk kreeg hij niets. Het 'early warning system' faalde en het inzicht van de VN in de houding van de partijen jegens elkaar en de jegens de VN voldeed niet. De inlichtingenstroom werd ernstig gehinderd door compartimentering binnen de VN. De VN had een zwakke vorm van *Counterintelligence*. Onbeveiligde lijnen, infiltranten en een afgevaardigde van de Rwandese regering in het hart van de VN, de Veiligheidsraad, maakten het bijna onmogelijk om lekken te voorkomen.

---

<sup>192</sup> 'Ibidem', 120.

<sup>193</sup> H. Adelman, 'Early Warning and Response: Why the International Community Failed to Prevent the Genocide' (versie 1996)  
<http://yorkspace.library.yorku.ca/xmlui/bitstream/handle/10315/6671/earlywarningandresponse.pdf?sequence=1>  
(versie 12-12-2014).

<sup>194</sup> Dallaire, *Shake Hands With the Devil*, 148.

<sup>195</sup> United Nations, S/1999/1257, afzender secretaris-generaal Kofi Annan geadresseerd aan de president van de Veiligheidsraad, bijlage: 'Report of the independent Inquiry into the Actions of the United Nations during the 1994 Genocide in Rwanda', 16 december 1999.

<sup>196</sup> Dallaire, *Shake Hands With the Devil*, 116.

# Hoofdstuk 4

## Vier Vredesmissies, Twee Strategische

### Inlichtingensystemen: De Uitkomsten van het

### Vergelijkend Onderzoek

#### 4.1 Analyse

In dit hoofdstuk zullen de onderzoeksresultaten aan bod komen. Na een opsomming en analyse zal ik de uitkomsten vervolgens plaatsen in het kader van mijn hypothese en de bredere ontwikkeling van *intelligence* binnen de VN. Het onderzoeksmodel centreerde zich rondom de volgende punten: een ‘early warning system’, een inlichtingenplan en kennis van het geografische gebied en de geschiedenis van het land, de verhoudingen tussen de bevolkingsgroepen, inzicht in praktische zaken, inzicht in de houding van de betrokken partijen jegens de VN, een goede inlichtingenstroom tussen de verschillende VN-onderdelen en *counterintelligence*.

Allereerst komt uit het onderzoek naar voren dat het ‘early warning system’ bij alle vier de missies onvoldoende functioneerde. Zo miste de VN in Namibië waarschuwingssignalen van de moord op SWAPO-strijders. In Sierra Leone bleek het ‘early warning system’ gedeeltelijk te functioneren, waardoor de VN in kon spelen op de omsingeling van Sankohs huis. De gijzeling van Keniaanse VN-militairen werd echter niet voorzien. In Congo had de aanval van de Baluba’s op een Iers bataljon wellicht voorkomen kunnen worden als er sprake was geweest van een goed werkend ‘early-warning system’ en in Rwanda ten slotte werden waarschuwingen stelselmatig niet opgepikt.

De kennis van het geografische gebied van de missie, de geschiedenis van het land en de mate van praktische kennis bij aanvang van de missie, bleken alleen in Namibië voldoende te zijn geweest. In het geval van UNTAG had de VN dan ook voldoende tijd gehad om deze kennis te verzamelen, vanwege de politieke vertragingen voorafgaand aan de daadwerkelijke missie. VN-troepen van UNAMSIL kwamen er bij aankomst al snel achter dat de infrastructuur



niet voldoende bleek en een gebrek aan kaarten leidde tot een gebrekkig inzicht in het gebied. In Congo en Rwanda was het al niet veel beter. De missies werden *ad hoc* opgezet en praktische kennis van het gebied ontbrak. Toch wist de VN op dit punt bij de missies in Sierra Leone en in Congo verbeteringen door te voeren. Het inzicht in de strijdende partijen en hun motieven en het inzicht in hun houding jegens de VN was aan het begin van alle missies onvoldoende. In Namibië onderkende de VN het risico van het aannemen van *intelligence* van de strijdende partijen onvoldoende. In het geval van ONUC, had de VN aan het begin van de missie problemen bij het inschatten van de Katangese militaire capaciteiten en de aanval in Niamba toont daarnaast aan dat de VN te weinig inzicht had in de houding van de Baluba's jegens de VN.

Bij de missies UNAMSIL en UNAMIR had de VN onvoldoende inzicht in de (verborgen) motieven van de partijen. De VN ging ervan uit dat de partijen het vredesverdrag steunden, hetgeen in werkelijkheid veel gecompliceerder lag. Bij alle vier de missies was er sprake van een beperkte inlichtingenstroom. In Namibië leidde dit tot het missen van een *early warning*. In Sierra Leone kwamen inlichtingen wel door, maar waren ze vaak ongeverifieerd en ongecoördineerd. Dit zorgde voor onduidelijkheid op het strategisch niveau over de stand van zaken in het missiegebied. In Congo bleef de inlichtingenstroom, ondanks de oprichting en de hervormingen van de MIB, beperkt. In Rwanda zorgde compartimentering binnen de VN voor een beperkte inlichtingenstroom.

Alle missies ontbeerden bij de start een inlichtingenplan. Bij UNTAG, UNAMSIL en ONUC, gooide de VN echter nog tijdens de missie het roer om en installeerde zij een inlichtingeneenheid die, met een gecoördineerd inlichtingenplan, de situatie moest verbeteren. In Namibië was dit, onder andere, het *Forward Investigation and Coordination Centre*, in Congo werd de MIB opgezet en in Sierra Leone werd er een militaire inlichtingeneenheid op het VN-hoofdkwartier van Sierra Leone opgezet. UNAMIR vormt hier dus de uitzondering. De inlichtingenpositie van de VN zou gedurende deze missie, niet verbeterd worden met, een voor dat doel opgezette, inlichtingeneenheid.

Bij de missies UNTAG, UNAMSIL en ONUC ten slotte, zijn er, vanwege een lacune in de literatuur, geen onderzoeksgegevens omtrent *counterintelligence* bekend. Bij UNAMIR daarentegen, bleek er wel voldoende materiaal te zijn, hetgeen waarschijnlijk samenhangt met het falen van deze missie en de intensieve onderzoeken die er nadien zijn geweest naar het functioneren van de VN binnen deze missie. De capaciteit van de *counterintelligence* aan de kant van de VN was zwak bij deze missie. Er was sprake van een gebrek aan beveiligde lijnen en er was sprake van een aanwezigheid van infiltranten binnen de missie. Daarnaast wist de,

van genocide verdachte, Rwandese regering een zaakwaarnemer te positioneren in de VN- Veiligheidsraad, hetgeen de VN in een lastige positie plaatste met betrekking tot het afschermen van haar inlichtingen.

Onderstaand model geeft de inlichtingsituatie van de missies schematisch weer, zoals deze was in de aanloop naar de verbeteringen die de VN tijdens de missies doorvoerde met betrekking tot haar inlichtingenpositie (UNAMIR vormt hierbij een uitzondering daar de VN tijdens deze missie geen actie ondernam om haar inlichtingenpositie te verbeteren).

*Afbeelding 1: onderzoeksmodel*

Missies	Strategisch Inlichtingen-Systeem	<i>Early-warning System</i>	Inlichtingen -plan	Kennis Geschiedenis/ Geografie /praktische Kennis	Inzicht in Verhoudingen van de bevolking/ strijdende partijen	Inzicht in Verhoudingen jegens de VN	Inlichtingen-stroom	<i>Counter-intelligence</i>
UNTAG 1989-1990	Ja (ORCI)	-	-	+	+/-	-	+/-	*
UNAMSIL 1999-2005	Ja (SPU)	+/-	-	-	-	-	+/-	*
ONUC 1960-1964	Nee	-	-	-	-	-	+/-	*
UNAMIR 1993-1996	Nee	-	-	-	-	-	+/-	-

- + = voldoende kennis
- +/- = gedeeltelijke kennis of deels functionerend
- - = onvoldoende kennis/ niet aanwezig
- \* = kan niet beoordeeld worden

## 4.2 Conclusies Analyse

Wat voor conclusies kunnen er aan de hand van dit onderzoeksmodel worden getrokken? En hoe verhoudt dit zich tot mijn eerdere hypothese:

*‘Een inlichtingensysteem op het strategisch niveau binnen de VN optimaliseert de coördinatie en disseminatie van inlichtingen voor vredesmissies en is daarom noodzakelijk.’*

Het wordt allereerst duidelijk dat de missies elkaar bij de start van de missie weinig leken te ontlopen. De missies komen in hoge mate overeen op het gebied van het ‘early-warning system’, de praktische en geografische/historische kennis van het gebied, de inlichtingenstroom en het inzicht in de strijdende partijen en de houding van deze partijen jegens de VN. Alleen UNTAG steekt er, qua praktische en geografische kennis, bovenuit, hetgeen verklaard kan worden vanuit de politieke vertraging die de VN bij deze missie opliep. Verder wordt duidelijk dat de missies, op het gebied van contra-inlichtingen, niet vergeleken kunnen worden, vanwege een lacune in de literatuur, waardoor er alleen informatie over dit punt met betrekking tot de missie in Rwanda verkrijgbaar is. Bij alle missies was er sprake van de afwezigheid van een inlichtingenplan bij de start van de missie. Bij UNTAG, UNAMSIL en ONUC zette de VN halverwege de missie een inlichtingensysteem op, om zo de slagingskansen van de missies te vergroten. Dit gebeurde echter niet in Rwanda, vanwege een gebrek aan ‘politieke wil’ tot ingrijpen.<sup>197</sup> Dit leidt tot de conclusie dat UNTAG, met slechts marginaal betere resultaten en UNAMSIL, beide missies die onder een strategisch inlichtingensysteem vielen, nauwelijks beter uit de bus komen dan ONUC, de missie die het zonder zo’n systeem moest stellen. Betekent dit dat een strategisch inlichtingensysteem, gezien de geringe verschillen, dus toch overbodig is?

Een verklaring voor deze geringe verschillen, zou de relatieve kleinschaligheid van zowel ORCI als de SPU kunnen zijn. Zo stelt Dorn dat ORCI niet functioneerde tijdens de missie in Namibië. Dit lag volgens hem aan de grote hoeveelheid taken die de kleine eenheid opslokte en die te weinig ruimte overliet voor het functioneren van het ‘early warning system’.<sup>198</sup> Uit het onderzoek komt echter ook naar voren dat zowel UNAMSIL als UNTAG, problemen ervoer bij de inlichtingenstroom. Deze vertoonde haperingen bij de disseminatie van

---

<sup>197</sup> Barnett, *Eyewitness to a Genocide*, 3.

<sup>198</sup> W. Dorn, ‘United Nations Peacekeeping Intelligence’, (versie 2010) <http://walterdorn.net/79> (versie 01-12-2014).

de inlichtingen vanaf het tactisch/operationeel niveau naar het strategisch niveau. Er was bij beide missies sprake van een slechte uitgangspositie op het gebied van inlichtingen, omdat er geen inlichtingenplan was. En dus moest UNTAG, aan het begin van de missie, haar strategische werkzaamheden noodgedwongen (deels) baseren op de ‘gekleurde’ informatie van Zuid-Afrika. De missie in Sierra Leone daarentegen kampte met een gebrek aan accurate inlichtingen en een ongeverifieerde en ongecoördineerde geruchtenstroom die het de VN, op het strategisch niveau, flink lastig maakte. Één van de kerntaken van een strategisch inlichtingenorgaan, het bundelen van de aangeleverde cruciale inlichtingen, lijkt hiermee in het gedrang te zijn gekomen. Immers, om deze taken uit te kunnen voeren, zal er eerst sprake moeten zijn van de aanwezigheid van adequate inlichtingen op het strategisch niveau. Hier schortte het aan bij beide missies.

Hoewel UNTAG en UNAMSIL dus weinig leken te profiteren van de aanwezigheid van een strategisch inlichtingensysteem, is afschaffing van het strategisch inlichtingenorgaan niet de logische gevolgtrekking want de problemen bevonden zich, in ieder geval deels, buiten het strategisch niveau. Dat de VN na de afschaffing van ORCI in 1997 toch weer zou kiezen voor een strategisch inlichtingensysteem, in de vorm van de SPU, wijst erop dat ook binnen de VN de noodzaak van een strategisch inlichtingensysteem erkend werd. De uitkomsten van dit onderzoek lijken daarom te pleiten voor een aanpassing van een inlichtingensysteem op het strategisch niveau en niet voor de afschaffing ervan. Deze aanpassing zal in het licht van deze uitkomsten echter veel breder getrokken moeten worden dan tot nu toe het geval is geweest. De samenwerking tussen de verschillende niveaus (tactisch, operationeel, strategisch) blijkt cruciaal te zijn voor het functioneren van een strategisch inlichtingensysteem binnen de VN en daarom zal ook dit meegenomen moeten worden in mogelijke hervormingen.

De afgelopen jaren heeft de VN al diverse stappen hiertoe genomen. Hoewel het door Brahimi voorgestelde inlichtingensysteem EISAS er nooit is gekomen, heeft de VN wel geïnvesteerd in veelbelovende hervormingen. De SPU heeft een groot deel van haar taken, gerelateerd aan haar adviserende functie omtrent vredesmissies, afgestaan. De twee belangrijkste inlichtingensystemen binnen de VN op dit moment zijn het in 2005 opgerichte *Joint Mission Analysis Centre* (JMAC), dat zich het meest richt op het strategisch niveau bevindt en de taak van het geven van strategisch advies heeft overgenomen van de SPU, en de *All Sources Information Fusion Unit* (ASIFU), die zich op het operationeel niveau bevindt en de inlichtingenoperatie aanstuurt, de informatiestromen coördineert, analyseert en

dissemineert.<sup>199</sup> De VN-missies hebben een meer *intelligence-driven* karakter gekregen, ondanks de nog altijd voortdurende sensitiviteit rondom het begrip *intelligence* en inlichtingen op het strategisch niveau worden hierbij als essentieel en noodzakelijk beschouwd, zo stelt een VN-medewerker.<sup>200</sup> Zeker met oog op de groeiende complexiteit waar de VN in huidige missies mee te maken heeft.<sup>201</sup>

Samengevat, komt uit dit hoofdstuk naar voren dat de missies UNTAG en UNAMSIL, die onder respectievelijk ORCI en de SPU vielen en ONUC die het zonder strategisch inlichtingensysteem moesten stellen, in hoge mate overeenkomsten vertonen binnen het model. Waar UNAMIR de uitzondering vormde en een compleet gefaalde missie was, zouden de overige drie missies, nog tijdens de missie, een inlichtingensysteem opzetten, om zo de inlichtingenpositie te verbeteren. De uitkomsten van mijn onderzoek tonen aan dat ORCI en de SPU op het strategisch niveau evenwel niet voldoende functioneerden. Echter, de problemen lijken zich deels buiten het strategisch niveau te hebben bevonden en zijn daarmee een indicatie dat aanpassing van het strategisch inlichtingensysteem en, in een breder perspectief, aanpassing van de samenwerking tussen de verschillende niveaus, nodig is om verbeteringen door te voeren. De VN beschouwt strategische inlichtingen inmiddels als noodzakelijk en heeft, met de oprichting van JMAC en ASIFU, recent veelbelovende hervormingen doorgevoerd.

---

<sup>199</sup> Interview met VN-medewerker, d.d. 17-02-2015.

<sup>200</sup> 'Ibidem'.

<sup>201</sup> 'Ibidem'.

## Conclusie

In deze scriptie heb ik beargumenteerd dat een strategisch inlichtingensysteem binnen de VN noodzakelijk is om de coördinatie en disseminatie van inlichtingen voor vredesmissies te optimaliseren. Het strategisch inlichtingensysteem fungeert als overkoepelende paraplu en heeft unieke taken die ontbreken bij de inlichtingensystemen op het operationeel en het tactisch niveau en is daarom een essentieel onderdeel binnen de VN.

Om mijn hypothese te toetsen heb ik vier vredesmissies met elkaar vergeleken. Twee van de missies, te weten de VN-missie in Namibië (UNTAG) in de periode 1989-1990 en de missie in Sierra Leone (UNAMSIL) in de periode 1999-2005, werden uitgevoerd in de periode dat er binnen de VN een strategisch inlichtingensysteem actief was en twee missies, te weten, de missie in Congo (ONUC) in de jaren 1960-1964 en de missie in Rwanda (UNAMIR) in de jaren 1993-1996, vonden plaats in een periode waarin de VN geen strategisch inlichtingensysteem had. Ik heb de missies op basis van een door mij samengesteld model vergeleken, waarbij ik mij heb gebaseerd op een rapport van de *Lessons Learned Unit* van de VN uit 1999, waarin zij aanbevelingen doet met betrekking tot de inzet van *intelligence* voor vredesmissies.

Uit mijn onderzoek is naar voren gekomen dat alle vier de missies een hoge mate van overeenkomsten vertoonden. Bij alle missies, met uitzondering van UNAMIR die, vanwege politieke redenen hiervan afweek, wist de VN de slechte inlichtingenpositie die zij bij aanvang van de missie had, gedurende de missie te verbeteren door de opzet van een inlichtingensysteem. De resultaten van ONUC, de missie die het (net als UNAMIR) zonder strategisch inlichtingensysteem moest stellen, verschilden echter slechts miniem met die van UNTAG en UNAMSIL, de twee missies die wel onder een strategisch inlichtingensysteem vielen.

Zowel ORCI als de SPU bleek dus niet voldoende te hebben gefunctioneerd om vredesmissies adequaat te kunnen ondersteunen. De problemen lijken zich echter deels buiten het strategisch inlichtingensysteem te hebben voorgedaan. De inlichtingenstroom haperde bij beide missies bij de disseminatie van de inlichtingen vanaf het tactisch/operationeel niveau naar het strategisch niveau. Dit vormde een serieuze belemmering voor deze systemen om te kunnen functioneren. Het strategisch inlichtingensysteem zou daarom niet afgeschaft maar aangepast moeten worden. Deze aanpassing zal in het licht van deze uitkomsten echter veel breder getrokken moeten worden dan tot nu toe het geval is geweest. De samenwerking tussen de

verschillende niveaus (tactisch, operationeel en strategisch) blijkt cruciaal te zijn voor het functioneren van een strategisch inlichtingensysteem binnen de VN en daarom zal dit ook meegenomen moeten worden in mogelijke hervormingen.

De VN zelf beschouwt strategische inlichtingen als noodzakelijk en heeft, met de oprichting van JMAC en ASIFU, recent al veelbelovende hervormingen doorgevoerd. Met het oog op de steeds gecompliceerdere missies lijkt het dan ook raadzaam om verder onderzoek te verrichten naar de specifieke problemen die zich voordoen rondom de inlichtingenstroom en de effecten die dat heeft op de verschillende niveaus waarop de inlichtingensystemen functioneren. Daarnaast zou een onderzoek naar de rol van *counterintelligence* binnen de VN, gezien de huidige lacune hierin, inzichten kunnen verstrekken die bij zouden kunnen dragen aan de hervormingen met betrekking tot *intelligence* binnen de VN.

Concluderend kan gesteld worden dat het vergelijkend onderzoek heeft aangetoond dat zowel ORCI als de SPU, binnen de onderzocht missies, onvoldoende functioneerde en daarmee niet voldeed aan het beeld van de spreekwoordelijke ‘spin in het web’ die het strategisch inlichtingensysteem wel zou moeten zijn. Dit betekent echter geenszins dat het strategisch inlichtingensysteem daarmee het ‘vijfde wiel aan de wagen is’ en afgeschaft zou moeten worden want beide strategische inlichtingensystemen werden belemmerd in hun functioneren door problematieken op het gebied van de inlichtingenstroom die zich, in ieder geval deels, buiten het strategisch niveau voordeden. Strategische inlichtingen zijn volgens een VN-medewerker noodzakelijk en de recente hervormingen binnen de VN rondom JMAC en ASIFU wijzen erop dat de VN actief bezig is met het verbeteren van haar inlichtingensysteem op de verschillende niveaus. Het lijkt raadzaam om aanvullend onderzoek te verrichten naar zowel de rol van *counterintelligence* bij vredesmissies als naar de specifieke problemen die zich voordoen bij de disseminatie van de inlichtingen op de verschillende niveaus, om deze recente hervormingen te ondersteunen.

# Bibliografie

## Literatuur

Aasland Ravndal, J., 'Developing Intelligence Capabilities in Support of Un Peace Operations' (versie 20-05-2009)

<https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/15037/Ravndalx-xMasterxThesis.pdf?Sequence=1> (versie 10-01-2015).

Adelman, H., 'Early Warning and Response: Why the International Community Failed to Prevent the Genocide' (versie 1996)

<http://yorkspace.library.yorku.ca/xmlui/bitstream/handle/10315/6671/earlywarningandresponse.pdf?sequence=1> (versie 12-12-2014)

Adelman, H., 'Humanitarian and Conflict Oriented Early Warning: A Historical Background Sketch' (versie mei 1997)

<http://refuge.journals.yorku.ca/index.php/refuge/article/viewFile/21905/20574> (versie 01-12-2014).

Aid, M., 'SIGINT & Peacekeeping: The Untapped Resource', in: D. Carment en Martin Rudner, *Peacekeeping Intelligence. New Players, Extended Boundaries* (New York 2006) 41-57, 50.

Barnett, M., *Eyewitness to a Genocide. The United Nations and Rwanda* (Ithaca 2002) 50.

Cammaert, P., 'Intelligence in Peacekeeping Operations: Lessons for the Future', in: B. de Jong, W. Platje, R.D. Steele ed., *Peacekeeping Intelligence. Emerging Concepts for the Future* (Oakton, VA/ 2003) 11-30, 14.



Chesterman, S., 'Does the UN Have Intelligence?' (versie 03-08-2006)  
<http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/abs/10.1080/00396330600905445#.VXR>  
Hac\_tmko (versie 09-11-2014).

Dallaire, R., *Shake Hands With the Devil. The Failure of Humanity in Rwanda* (Londen 2003) 142.

Dorn, W. en D. Bell, 'Intelligence and Peacekeeping: The UN Operation in the Congo, 1960-64', in: B. de Jong, W. Platje, R.D. Steele ed., *Peacekeeping Intelligence. Emerging Concepts for the Future* (Oakton, VA/ 2003) 253- 280, 256.

Dorn, W., 'Intelligence at UN Headquarters? The Information and Research Unit and the Intervention in Eastern Zaire 1996' (versie september 2005) <http://walterdorn.net/31> (versie 04-11-2014).

Dorn, W., 'The Cloak and the Blue Beret: Limitations on Intelligence in UN Peacekeeping' (versie 29-10-2010)  
<http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/abs/10.1080/088506099304981> (versie 09-11-2014).

Dorn, W., 'True or False Warning? The united Nations and Threats to Namibia's Independence, 1989' (versie 18 juni 2013)  
<http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/full/10.1080/08850607.2013.780555>  
(versie 10-12-20 14).

Dorn, W., 'United Nations Peacekeeping Intelligence', (versie 2010) <http://walterdorn.net/79>  
(versie 01-12-2014).

Dzinesa, G., ' A Comparative Perspective of UN Peacekeeping in Angola and Namibia' (versie 24-01-2007)  
<http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/full/10.1080/1353331042000248678>  
(versie 18-01-2015).

Eliot, T., *Four Quartets* (New York 1943), verkrijgbaar via:  
<http://www.philaletheians.co.uk/study-notes/mystic-verse-and-insights/eliot's-four-quartets.pdf> (versie 06-12- 2014 ).

Eriksson, P., 'Intelligence in Peacekeeping Operations', in : B. de Jong, W. Platje, R.D. Steele ed., *Peacekeeping Intelligence. Emerging Concepts for the Future* (Oakton, VA/ 2003) 297-318, 300.

Gibbs, D., 'Dag Hammarskjöld, the United Nations, and the Congo crisis of 1960-1: A Reinterpretation' (versie maart 1993)  
[http://www.jstor.org.proxy.library.uu.nl/stable/161349?seq=1#page\\_scan\\_tab\\_contents](http://www.jstor.org.proxy.library.uu.nl/stable/161349?seq=1#page_scan_tab_contents)  
(versie 15-01-2015).

Graaff, B.G.J. de, 'De Ontbrekende Dimensie: Intelligence Binnen de Studie van Internationale Betrekkingen' (2 maart 2012), oratie Universiteit Utrecht.

Hirsch, J., 'War in Sierra Leone' (versie 21-02-2008)  
<http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/pdf/10.1080/00396330412375169943>  
(versie 11-12-2014).

Hough, L., 'A Study of Peacekeeping, Peace-enforcement and Private Military Companies in Sierra Leone' (versie 2007)  
<http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/pdf/10.1080/10246029.2007.9627441>  
(versie30-01-2015).

Howard, L., 'UN Peace Implementation in Namibia: The Causes of Success'  
(versie 08-09-20 10)  
<http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/abs/10.1080/714002698#.VNDnYWi G-H4> (versie 10-12-2014).

Jakobsen, P., 'National Interest, Humanitarianism or CNN: What Triggers UN Peace Enforcement After the Cold War?' (versie mei 1996)  
<http://www.jstor.org.proxy.library.uu.nl/stable/pdfplus/425437.pdf?acceptTC=true>  
(versie 12-11-2014).

Johnston, P., 'No Cloak and Dagger Required: Intelligence Support to UN Peacekeeping' (versie 04-10-1997)

<http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/pdf/10.1080/02684529708432450>

(versie 20-12-2014).

Kanninen, T., *Leadership and Reform. The Secretary-General and the UN Financial Crisis of the Late 1980s* (Den Haag 1995) ix.

Lefever, E., *Uncertain Mandate. Politics of the U.N. Congo Operation* (Baltimore, Maryland 1967) 6.

Library of Congress, 'United Nations Peacekeeping: Lessons Learned' (versie 31-03-1994)

<http://www.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?AD=ADA299938&Location=U2&doc=GetTRDoc.pdf> (versie 09-11-2014).

Melvern, L., 'The Security Council in the Face of Genocide' (versie 2005)

<http://jicj.oxfordjournals.org.proxy.library.uu.nl/content/3/4/847.full> (versie 29-12-2014).

Military Heritage of Ireland Trust, 'Serie of Articles, The Congo' (versie N.B.)

<http://www.militaryheritage.ie/military-heritage-projects/the-congo/> (versie 19-12-2014).

Mockaitis, T., 'From Counterinsurgency to Peace Enforcement: New Names for Old Games?' (versie 26-11-07)

<http://www.tandfonline.com.proxy.library.uu.nl/doi/pdf/10.1080/09592319908423240>

(versie 12-11-2014).

NIOD, 'The Holocaust and Other Genocides' (versie 2012)

<http://niod.knaw.nl/sites/niod.nl/files/Holocaust%20and%20other%20genocides.pdf> (versie 02-01-2015).

Olonisakin, F., *Peacekeeping in Sierra Leone. The Story of UNAMSIL* (Londen 2008) 62.

Panizza, P., 'Conflict Resolution and the United Nations: A Leadership Crisis?' (versie 11 juni 2011) <http://www.isn.ethz.ch/Digital-Library/Publications/Detail/?id=128875&lng=en> (versie 18-01-2015).

Reno, W., 'The Failure of Peacekeeping in Sierra Leone' (versie mei 2001) <http://www.Oakton.edu/user/2/emann/HIS140NEWFall2009/CURRENTHISTORYPDF/SierraLeone.pdf> (versie 07-01-2015).

Smith, H., 'Intelligence and UN Peacekeeping', in: B. de Jong, W. Platje, R.D. Steele ed., *Peacekeeping Intelligence. Emerging Concepts for the Future* (Oakton, VA/ 2003) 229- 252, 229.

Sturges, P., M. Katjihingua en K. Mchombu, 'Information in the National Liberation Struggle: Modelling the Case of Namibia (1966-1990)' (versie 18-02-2005) <https://dspace.lboro.ac.uk/dspace-jspui/bitstream/2134/558/1/NAMIBIAN%20LIBERTION%20STRUGGLE%20rev21105.pdf> (versie 18-01-2015).

Wallace, J., 'Stabilization Lessons Learned From Sierra Leone' (versie December 2013) [http://calhoun.nps.edu/bitstream/handle/10945/39032/13Dec\\_Wallace\\_James.pdf?Sequence=1](http://calhoun.nps.edu/bitstream/handle/10945/39032/13Dec_Wallace_James.pdf?Sequence=1) (versie 20-01-2015).

Williams, A., 'Strategic Planning in the Executive Office of the UN Secretary-General', (versie 2010) <http://web.a.ebscohost.com.proxy.library.uu.nl/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=36139377-852a-4f81-a4e0-fb66b14ee174%40sessionmgr4002&vid=2&hid=4204> (versie 02-12-2014).

Woods, L. en T. Reese, 'Military Interventions in Sierra Leone: Lessons From a Failed State' (versie 2008) verkrijgbaar via: <http://www.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?AD=ADA494520> (versie 03-01-2015).

## **Primaire bronnen**

Africa Watch, 'Accountability in Namibia. Human Rights and the Transition to Democracy' (versie augustus 1992) verkrijgbaar via:

<http://www.hrw.org/reports/1992/06/01/accountability-namibia> (versie 22-01-2015).

Ndiay B.W., rapport aan de 'Economic and Social Council, E/CN.4/1994/7/Add.1, 'Report by Mr. B.W. Ndiaye. Special Rapporteur, on his mission to Rwanda from 8 to 17 April 1993', 11 augustus 1993. Verkrijgbaar via:

<http://www.preventgenocide.org/prevent/UNdocs/ndiaye1993.htm>.

United Nations, 'Completed Peacekeeping Operations. United Nations Observer Mission Uganda-Rwanda, UNOMUR' (June 1993- September 1994)' (versie 2003)

<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/unomur.htm> (versie 10-12-2014).

United Nations, 'United Nations Assistance Mission for Rwanda' (versie n.b.)

<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/unamir.htm> (versie 05-05-2015).

United Nations, 'Multidisciplinary Peacekeeping' (versie april 1999) verkrijgbaar via:

<https://www.globalpolicy.org/component/content/article/199/40912.html> (versie 03-01-2015).

United nations, 'Republic of the Congo-ONUC background' (versie n.b.)

<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/onucB.htm> (versie 03-01-2015.)

United nations, 'Republic of the Congo-ONUC Mandate' (versie n.b.)

<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/onucM.htm> (versie 09-11-2014).

United Nations, 'Rwanda-UNAMIR background' (versie n.b.)

<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/unamirS.htm> (versie 06-01-2015).

United Nations, 'United Nations Operation in the Congo' (versie n.b.)

<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/onuc.htm> (versie 05-05-2015)

United Nations, 'United Nations Mission in Sierra Leone' (versie n.b.)  
<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/unamsil/> (versie 05-05-2015).

United Nations, 'Sierra Leone-UNAMSIL- Background' (versie n.b.)  
<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/unamsil/background.html> (versie 15-01-2015).

United Nations, 'Sierra Leone-UNOMSIL Background' (versie nb.)  
<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/unomsil/UnomsilB.htm> (versie 20-01-2015).

United Nations, 'Sierra Leone-UNOMSIL Mandate' (versie n.b.)  
<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/unomsil/UnomsilM.htm> (versie 20-01-2015).

United Nations, 'United Nations Transition Assistance Group' (versie n.b.)  
<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/untag.htm> (versie 05-05-2015)

United Nations, 'United Nations Peacekeeping Operations. Principles and Guidelines' (versie 2010)  
[http://www.dtic.mil/doctrine/doctrine/interagency/un\\_prin\\_guide.pdf](http://www.dtic.mil/doctrine/doctrine/interagency/un_prin_guide.pdf) (versie 02-12-2014).

United Nations, A/47/277, S/24111, An Agenda For Peace. Preventive diplomacy, peacemaking and peace-keeping. Report of the Secretary-General pursuant to the statement adopted by the Summit Meeting of the Security Council on 21 January 1992, 17 Juni 1993.

United Nations, A/51/950, afzender Kofi Annan geadresseerd aan de president van de Algemene Raad van de VN, rapport: 'Renewing the United Nations: A programme for Reform', 14 juli 1997.

United Nations, A/55/305-S/2000/809, afzender secretaris-generaal Kofi Annan geadresseerd aan de president van de Algemene Raad en aan de president van de Veiligheidsraad, bijlage: 'Report of the Panel on United Nations Peace Operations', 21 augustus 2000.

United Nations, A/55/305-S/2000/809, van Lakhdar Brahimi, voorzitter van het 'Panel on United Nations Peace Operations' geadresseerd aan secretaris-generaal Kofi Annan, bijlage: 'Report on the Panel on United Nations Peace Operations', 21-08-2000.

United Nations, A/C.5/42/2, 'Implementation of General Assembly resolution 41/213: programmatic and budgetary aspects- update of the progress report of the Secretary-General', Report of the Secretary-General, General Assembly, 27 juli 1987.

United Nations, A/C.5/42/2, Report of the Secretary-General. Proposed programme budget for the biennium 1988-1989. Implementation of General Assembly resolution 41/213: programmatic and budgetary aspects- update of the progress report of the secretary-general (A/42/234), 27 juli 1987.

United Nations, S/1999/1257, afzender Kofi Annan geadresseerd aan de president van de Veiligheidsraad, bijlage: 'Report of the independent Inquiry into the Actions of the United Nations during the 1994 Genocide in Rwanda', 16 december 1999.

United Nations, S/2000/455, 'Fourth Report of the Secretary-General on the United Nations Mission in Sierra Leone', 19 mei 2000.

United Nations' Namibia-UNTAG-Background' (versie n.b.)  
<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/untagFT.htm> (versie 18-01-2015).

## **Interview**

VN-medewerker, interview d.d. 17-02-2015.

## **Media**

Annan, Kofi in PBS documentaire, 'Ghosts of Rwanda', verkrijgbaar via:  
<https://www.youtube.com/watch?v=VJAuyIRfYIM>.

Namibian, the (archieff), ' SA Accepts a Timetable for Cuban Withdrawal' (versie 25-11-1988)

[http://www.namibian.com.na/archive\\_pdf\\_19851990/1988\\_TheNamibian/25%20November%201988.pdf](http://www.namibian.com.na/archive_pdf_19851990/1988_TheNamibian/25%20November%201988.pdf) (versie 20-01-2015).

New York Times, the (archieff), '9 Senators Try to Block Funds for U.N. Office Asked By U.S. '(versie 18-04-1987)

<http://www.nytimes.com/1987/04/18/world/9-senators-try-to-block-funds-for-un-office-asked-by-us.html> (versie 02-01-2015).